P10_TA(2024)0035

Konferenca OZN o podnebnih spremembah 2024 (COP29) v Bakuju v Azerbajdžanu

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 14. novembra 2024 o konferenci OZN o podnebnih spremembah 2024 (COP29) v Bakuju v Azerbajdžanu (2024/2718(RSP))

(C/2025/808)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju Okvirne konvencije OZN o spremembi podnebja (UNFCCC) in njenega Kjotskega protokola,

— ob upoštevanju sporazuma, ki je bil 12. decembra 2015 sprejet na 21. konferenci pogodbenic UNFCCC (COP21) v Parizu (v nadaljnjem besedilu: Pariški sporazum),

— ob upoštevanju 28. konference pogodbenic UNFCCC (COP28), 18. zasedanja konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic Kjotskega protokola (CMP18) in petega zasedanja konference pogodbenic kot sestanka pogodbenic Pariškega sporazuma (CMA5) ter Glasgowskega podnebnega pakta, ki je bil 13. novembra 2021 sprejet na 26. konferenci pogodbenic UNFCCC (COP26) v Glasgowu,

— ob upoštevanju dogovora, doseženega na 27. konferenci pogodbenic UNFCCC (COP27), da se na 28. konferenci pogodbenic (COP28) ustanovi poseben sklad za pomoč ob izgubah in škodi ter prehodni odbor za operacionalizacijo novih ureditev financiranja za pomoč ob izgubah in škodi, ter ob upoštevanju mreže iz Santiaga za pomoč ob izgubah in škodi,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. novembra 2023 o konferenci OZN o podnebnih spremembah 2023 (COP28) v Dubaju v Združenih arabskih emiratih ([1]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. aprila 2024 o Azerbajdžanu, zlasti represiji nad civilno družbo ter primerih dr. Qubada Ibadogluja in Ilhamiza Gulijeva ([2]) ter vseh svojih drugih prejšnjih resolucij o Azerbajdžanu,

— ob upoštevanju agende OZN za trajnostni razvoj do leta 2030 ter ciljev trajnostnega razvoja,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. junija 2023 o izvajanju in uresničevanju ciljev trajnostnega razvoja ([3]),

— ob upoštevanju posebnega poročila Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC) o globalnem segrevanju za 1,5 °C iz leta 2018, njegovega posebnega poročila o podnebnih spremembah in zemljiščih, njegovega posebnega poročila o oceanih in kriosferi v spreminjajočem se podnebju ter njegovega 6. ocenjevalnega poročila (AR6),

— ob upoštevanju Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe in njegovega poročila z dne 18. januarja 2024 z naslovom *Towards EU climate neutrality: progress, policy gaps and opportunities* (Za podnebno nevtralnost EU: napredek, vrzeli v politiki in priložnosti) ter njegovega poročila z dne 15. junija 2023 z naslovom *Scientific advice for the determination of an EU-wide 2040 climate target and a greenhouse gas budget for 2030–2050* (Znanstveno mnenje za določitev podnebnega cilja za leto 2040 na ravni EU in proračuna za emisije toplogrednih plinov za obdobje 2030–2050),

— ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1119 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. junija 2021 o vzpostavitvi okvira za doseganje podnebne nevtralnosti in spremembi uredb (ES) št. 401/2009 in (EU) 2018/1999 (evropska podnebna pravila) ([4]),

— ob upoštevanju nedavno sprejete zakonodaje EU, ki cilje Unije glede tega, da bi neto emisije do leta 2030 zmanjšali za vsaj 55 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990 in dosegli zavezujoč cilj EU glede podnebne nevtralnosti do leta 2050 (sveženj „Pripravljeni na 55“), prenaša v konkretne politike v različnih sektorjih,

— ob upoštevanju Sklepa (EU) 2022/591 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. aprila 2022 o splošnem okoljskem akcijskem programu Unije do leta 2030 (v nadaljnjem besedilu: 8. okoljski akcijski program), pa tudi poročila Evropske agencije za okolje za leto 2023 o spremljanju napredka pri doseganju ciljev 8. okoljskega akcijskega programa in vmesnega pregleda tega programa, ki ga je izvedla Komisija,

([1]) UL C, C/2024/4210, 24.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4210/oj.
([2]) Sprejeta besedila, P9_TA(2024)0369.
([3]) UL C, C/2024/493, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/493/oj.
([4]) UL L 243, 9.7.2021, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1119/oj.

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. novembra 2019 o izrednih podnebnih in okoljskih razmerah ([5]),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 6. februarja 2024 z naslovom Zavarujmo svojo prihodnost – Podnebni cilj Evrope za leto 2040 in pot do podnebne nevtralnosti do leta 2050 ter oblikovanje trajnostne, pravične in uspešne družbe (COM(2024)0063),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 12. marca 2024 z naslovom Obvladovanje podnebnih tveganj – zaščita ljudi in blaginje (COM(2024)0091),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. februarja 2021 z naslovom Oblikovanje Evrope, odporne proti podnebnim spremembam – nova strategija EU za prilagajanje podnebnim spremembam (COM(2021)0082),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. decembra 2020 o strategiji EU za prilagajanje podnebnim spremembam ([6]),

— ob upoštevanju poročila Programa OZN za okolje (UNEP) o emisijski vrzeli za leto 2023 z dne 20. novembra 2023 z naslovom *Broken Record – Temperatures hit new highs, yet world fails to cut emissions (again)* (Novi rekord – temperature dosegajo nove najvišje vrednosti, vendar svet (ponovno) ne more zmanjšati emisij), njegovega poročila o vrzelih pri prilagajanju z dne 2. novembra 2023 z naslovom *Underfinanced. Underprepared – Inadequate investment and planning on climate adaptation leaves world exposed* (Premalo financirano. Nezadostno pripravljeno – svet je izpostavljen zaradi neustreznih naložb in načrtovanja prilagajanja podnebnim spremembam) in njegovega poročila o proizvodni vrzeli za leto 2023 z dne 8. novembra 2023 z naslovom *Phasing down or phasing up? Top fossil fuel producers plan even more extraction despite climate promises* (Postopno ukinjanje ali pospeševanje? Največji proizvajalci fosilnih goriv kljub podnebnim obljubam načrtujejo še več pridobivanja teh goriv),

— ob upoštevanju zbirnega poročila UNFCCC z dne 14. novembra 2023 o nacionalno določenih prispevkih v okviru Pariškega sporazuma,

— ob upoštevanju povzetka drugega poročila neodvisne skupine strokovnjakov na visoki ravni za podnebno financiranje iz novembra 2023 z naslovom *A climate finance framework: decisive action to deliver on the Paris Agreement* (Okvir podnebnega financiranja: odločni ukrepi za uresničitev Pariškega sporazuma),

— ob upoštevanju poročila Programa OZN za okolje z dne 1. decembra 2023 z naslovom *An Eye on Methane: International Methane Emissions Observatory 2022 Report* (Spremljanje metana: poročilo Mednarodne opazovalnice emisij metana za leto 2022) ter njegovega poročila z dne 6. maja 2021 z naslovom *Global Methane Assessment: Benefits and Costs of Mitigating Methane Emissions* (Globalna ocena metana: koristi in stroški zmanjševanja emisij metana),

— ob upoštevanju poročila o globalnem sledilniku za metan za leto 2024, ki ga je marca 2024 objavila Mednarodna agencija za energijo,

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 14. oktobra 2020 o strategiji EU za zmanjšanje emisij metana (COM(2020)0663),

— ob upoštevanju poročila o rezultatih strateškega dialoga o prihodnosti kmetijstva v EU z naslovom *A shared prospect for farming and food in Europe* (Skupna perspektiva za kmetijstvo in prehrano v Evropi),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. oktobra 2021 o strategiji EU za zmanjšanje emisij metana ([7]),

— ob upoštevanju poročila Svetovne meteorološke organizacije z dne 19. marca 2024 o stanju svetovnega podnebja v letu 2023,

— ob upoštevanju Copernicusove storitve za spremljanje podnebnih sprememb in njenega poročila o poudarkih v zvezi s svetovnim podnebjem za leto 2023,

— ob upoštevanju globalnega registra emisij in rezerv fosilnih goriv,

— ob upoštevanju poročila Programa OZN za okolje z dne 18. februarja 2021 z naslovom *Making Peace with Nature – A scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies* (Sprava z naravo – znanstveni načrt za obravnavanje izrednih razmer na področju podnebja, biotske raznovrstnosti in onesnaževanja),

— ob upoštevanju globalnega ocenjevalnega poročila o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah, ki ga je 25. novembra 2019 pripravila Medvladna platforma za znanstveno politiko o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah,

— ob upoštevanju Kunminško-montrealskega svetovnega okvira za biotsko raznovrstnost, dogovorjenega na 15. konferenci pogodbenic Konvencije OZN o biološki raznovrstnosti (COP15),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. maja 2020 z naslovom Strategija EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: vračanje narave v naša življenja (COM(2020)0380),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2021 o strategiji EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030: vračanje narave v naša življenja ([8]),

([5]) UL C 232, 16.6.2021, str. 28.
([6]) UL C 445, 29.10.2021, str. 156.
([7]) UL C 184, 5.5.2022, str. 105.
([8]) UL C 67, 8.2.2022, str. 25.

— ob upoštevanju poročila z delavnice o biotski raznovrstnosti in podnebnih spremembah, ki je potekala 10. junija 2021 pod skupnim pokroviteljstvom Medvladne platforme o biotski raznovrstnosti in ekosistemskih storitvah (IPBES) ter Medvladnega panela za podnebne spremembe (IPCC),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 6. oktobra 2022 o zavzemanju za oceane: za izboljšanje njihovega upravljanja in biotske raznovrstnosti ([9]),

— ob upoštevanju sporazuma na podlagi Konvencije OZN o pomorskem pravu glede ohranjanja in trajnostne rabe morske biotske raznovrstnosti na območjih zunaj nacionalne jurisdikcije (sporazum o biotski raznovrstnosti zunaj nacionalne jurisdikcije), ki je bil sprejet 19. junija 2023,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. aprila 2021 o varstvu tal ([10]),

— ob upoštevanju poročila Evropske agencije za okolje z dne 4. decembra 2019 z naslovom *The European environment – state and outlook 2020* (Evropsko okolje – stanje in napovedi za leto 2020), ocene te agencije z dne 8. septembra 2022 o potencialu evropskih tal za odločnejše podnebne ukrepe in prve evropske ocene podnebnih tveganj z dne 11. marca 2024, ki jo je izvedla ta agencija,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. septembra 2020 o vlogi EU pri varstvu in obnovi svetovnih gozdov ([11]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. septembra 2022 o posledicah suše, požarov in drugih ekstremnih vremenskih pojavov: povečanje prizadevanj EU za boj proti podnebnim spremembam ([12]),

— ob upoštevanju poročila OZN z dne 9. maja 2023 o svetovnem razvoju voda z naslovom *Partnerships and cooperation for water* (Partnerstva in sodelovanje za vodo) in konference OZN o vodi, ki je potekala od 22. do 24. marca 2023 in je bila prva velika konferenca OZN, ki je bila po letu 1977 posvečena vodam,

— ob upoštevanju resolucije skupščine Združenih narodov za okolje z dne 1. marca 2024 o učinkovitih in vključujočih rešitvah za krepitev vodnih politik, da bi dosegli trajnostni razvoj v okviru podnebnih sprememb, izgube biotske raznovrstnosti in onesnaževanja,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. oktobra 2022 o dostopu do vode kot človekovi pravici – zunanja razsežnost ([13]),

— ob upoštevanju poročila OZN z naslovom *Leaving No One Behind* (Nihče ne sme biti prezrt),

— ob upoštevanju poročila OZN za leto 2024 z naslovom *Water for prosperity and peace* (Voda za blaginjo in mir),

— ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 11. marca 2020 z naslovom Novi akcijski načrt za krožno gospodarstvo – Za čistejšo in konkurenčnejšo Evropo (COM(2020)0098),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. februarja 2021 o novem akcijskem načrtu za krožno gospodarstvo ([14]),

— ob upoštevanju globalnega okvira za kemikalije – za planet, ki ga ne ogrožajo kemikalije in odpadki, ki je bil objavljen marca 2024,

— ob upoštevanju poročila Komisije z dne 23. novembra 2020 z naslovom Posodobljena analiza vplivov letalstva na podnebje, ki niso povezani s CO_2, in morebitni ukrepi politike v skladu s členom 30(4) direktive EU o trgovanju z emisijami toplogrednih plinov (COM(2020)0747),

— ob upoštevanju poročila Mednarodne agencije za obnovljivo energijo iz junija 2023 z naslovom *World Energy Transitions Outlook 2023: 1.5°C Pathway* (Obeti glede svetovnega energetskega prehoda: pot do 1,5 °C),

— ob upoštevanju poročila Mednarodne agencije za energijo (IEA) iz maja 2021 z naslovom *Net Zero by 2050 – A Roadmap for the Global Energy Sector* (Neto ničelne emisije do leta 2050: časovni načrt za globalni energetski sektor) in njegove posodobitve iz septembra 2023 z naslovom *Net Zero Roadmap: A Global Pathway to Keep the 1.5 °C Goal in Reach* (Načrt za neto ničelne emisije: način za ohranitev možnosti dosega cilja 1,5 °C na svetovni ravni),

— ob upoštevanju posebnega poročila Mednarodne agencije za energijo iz maja 2024 z naslovom *Strategies for Affordable and Fair Clean Energy Transitions* (Strategije za cenovno dostopen in pravičen prehod na čisto energijo) in njenega poročila iz junija 2024 z naslovom *COP28 Tripling Renewable Capacity Pledge: Tracking countries' ambitions and identifying policies to bridge the gap* (Potrojitev zaveze za zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov: spremljanje ambicij držav in opredelitev politik za premostitev vrzeli),

— ob upoštevanju Sendajskega okvira OZN za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030,

— ob upoštevanju poročila Urada OZN za zmanjševanje tveganja nesreč za leto 2023 (UNDRR) o vmesnem pregledu izvajanja Sendajskega okvira za zmanjševanje tveganja nesreč za obdobje 2015–2030,

— ob upoštevanju globalnega ocenjevalnega poročila Urada OZN za zmanjševanje tveganja nesreč za leto 2023 o zmanjševanju tveganja nesreč,

([9]) UL C 132, 14.4.2023, str. 106.
([10]) UL C 506, 15.12.2021, str. 38.
([11]) UL C 385, 22.9.2021, str. 10.
([12]) UL C 125, 5.4.2023, str. 135.
([13]) UL C 132, 14.4.2023, str. 54.
([14]) UL C 465, 17.11.2021, str. 11.

— ob upoštevanju poročila Svetovne zdravstvene organizacije z dne 20. decembra 2023 o podnebnih spremembah in zdravju,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. junija 2023 o dnevu EU za žrtve svetovne podnebne krize ([15]),

— ob upoštevanju poročila Skupnega raziskovalnega središča z dne 7. junija 2023 z naslovom *Impacts of climate change on defence-related critical energy infrastructure* (Vplivi podnebnih sprememb na kritično energetsko infrastrukturo, povezano z obrambo),

— ob upoštevanju strateškega kompasa za varnost in obrambo, ki ga je Svet odobril 21. marca 2022,

— ob upoštevanju časovnega načrta za podnebne spremembe in obrambo, ki ga je predlagala Evropska služba za zunanje delovanje novembra 2020,

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. junija 2022 o načrtu Evropske službe za zunanje delovanje za podnebne spremembe in obrambo ([16]),

— ob upoštevanju sklepov, ki jih je Komisija OZN o položaju žensk sprejela na svojem 66. zasedanju 25. marca 2022, z naslovom *Achieving gender equality and the empowerment of all women and girls in the context of climate change, environmental and disaster risk reduction policies and programmes* (Doseganje enakosti spolov in opolnomočenja vseh žensk in deklet v okviru podnebnih sprememb ter politik in programov za zmanjševanje okoljskega tveganja in tveganja nesreč),

— ob upoštevanju poročila posebnega poročevalca z dne 26. julija 2022 za spodbujanje in varstvo človekovih pravic v okviru podnebnih sprememb,

— ob upoštevanju resolucije Sveta OZN za človekove pravice št. 41/21 z dne 12. julija 2019 z naslovom *Human Rights and Climate Change* (Človekove pravice in podnebne spremembe),

— ob upoštevanju Konvencije OZN o otrokovih pravicah iz leta 1989 in splošne pripombe Odbora OZN za otrokove pravice št. 26 z dne 22. avgusta 2023 o otrokovih pravicah in okolju, s posebnim poudarkom na podnebnih spremembah,

— ob upoštevanju strategije EU o otrokovih pravicah iz leta 2021,

— ob upoštevanju poročila posebnega poročevalca OZN za pravice avtohtonih ljudstev z dne 1. novembra 2017 o vplivih podnebnih sprememb in podnebnega financiranja na pravice domorodnih ljudstev in Deklaracije o pravicah domorodnih ljudstev, sprejete na srečanju Stockholm + 50,

— ob upoštevanju drugega poročila UNFCCC z dne 29. januarja 2024 o opredelitvi potreb pogodbenic, ki so države v razvoju, v zvezi z izvajanjem konvencije in Pariškega sporazuma,

— ob upoštevanju rezultatov vrha o novem globalnem finančnem paktu z junija 2023,

— ob upoštevanju skupnega okvira skupine G20 za obravnavo dolga, ki presega pobudo za opustitev dolžniških obveznosti,

— ob upoštevanju posebnega poročila Računskega sodišča 04/2023 z dne 15. februarja 2023 z naslovom Globalno zavezništvo o podnebnih spremembah(+) – Ambicije so bile večje kot dosežki in njegovega posebnega poročila 18/2023 z dne 26. junija 2023 z naslovom Podnebni in energetski cilji EU – Cilji za leto 2020 so bili doseženi, ukrepi za dosego ciljev za leto 2030 pa verjetno ne bodo zadostni,

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 17. oktobra 2023 o pripravah na 28. konferenco pogodbenic UNFCCC (COP28) v Dubaju od 30. novembra do 12. decembra 2023,

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 14. oktobra 2024 o pripravah na 29. konferenco pogodbenic UNFCCC (COP29) v Bakuju od 22. novembra 2024 do 22. novembra 2024,

— ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 8. oktobra 2024 o podnebnem financiranju pred 29. zasedanjem konference pogodbenic UNFCCC (COP29) od 11. do 22. novembra 2024,

— ob upoštevanju vprašanj za Komisijo in Svet o konferenci OZN o podnebnih spremembah (COP29) v Bakuju v Azerbajdžanu (COP29) (O-0010/2024 – B10-0104/2024 in O-0009/2024 – B10-0105/2024),

— ob upoštevanju členov 142(5) in 136(2) Poslovnika,

— ob upoštevanju predloga resolucije Odbora za okolje, javno zdravje in varnost hrane,

([15]) UL C, C/2024/488, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/488/oj.
([16]) UL C 493, 27.12.2022, str. 19.

A. ker je Evropski parlament razglasil izredne podnebne in okoljske razmere ter se zavezal, da se bo nemudoma začel boriti proti tej grožnji in jo zajezil;

B. ker je Pariški sporazum začel veljati 4. novembra 2016; ker je k temu sporazumu doslej pristopilo 193 držav in EU, na katere odpade več kot 98 % globalnih emisij;

C. ker bi v skladu s poročilom Programa OZN za okolje o emisijski vrzeli za leto 2023 dvig svetovne temperature omejili na 2,9 °C v tem stoletju, če bi dosledno izvajali brezpogojne nacionalno določene prispevke iz Pariškega sporazuma za leto 2030; ker bi z doslednim izvajanjem pogojnih nacionalno določenih prispevkov znižali dvig temperatura na 2,5 °C;

D. ker je v zbirnem poročilu UNFCCC o nacionalno določenih prispevkih za leto 2023 navedeno, da bo skupna raven emisij toplogrednih plinov v letu 2030 po ocenah 2 % pod ravnjo iz leta 2019; ker je bilo v okviru prvega pregleda globalnega stanja, dokončanega leta 2023 na konferenci COP28, poudarjeno, da je nujno treba omejiti globalno segrevanje na 1,5 °C, da bi močno zmanjšali tveganja in posledice podnebnih sprememb; ker se okno za ohranitev temperature pod 1,5 °C zapira s skrb vzbujajočo hitrostjo; ker emisije še vedno naraščajo, emisijska vrzel pa se povečuje; ker Medvladni panel za podnebne spremembe ugotavlja, da morajo biti emisije toplogrednih plinov, če naj se po scenarijih segrevanje omeji na 1,5 °C, do leta 2030 43 % nižje kot leta 2019;

E. ker je, ko gre za zmogljivost planeta, preseženih šest od devetih mej, kakor jih je opredelil center za odpornost v Stockholmu;

F. ker je v sporočilu Komisije COM(2024)0063 določen podnebni cilj za leto 2040; ker se je novoizvoljena predsednica Ursula von der Leyen v svojih političnih smernicah za novo Komisijo zavezala, da bo predlagala podnebni cilj za leto 2040;

G. ker so EU in njene države članice 16. oktobra 2023 predložile posodobljene nacionalno določene prispevke, s katerimi so se zavezale, da bodo do leta 2030 zmanjšale svoje neto emisije toplogrednih plinov za vsaj 55 % v primerjavi z letom 1990 in tako še naprej ostale med vodilnimi v svetu na področju podnebnih ukrepov;

H. ker Združene države Amerike ustvarijo 24,1 % skupnih svetovnih emisij CO_2, EU-27 16,7 %, Kitajska 14,7 %, Rusija 6,7 % in Združeno kraljestvo 4,5 %;

I. ker si morajo vse pogodbenice skupaj prizadevati za doseganje svetovnih podnebnih ciljev; ker emisije EU predstavljajo približno 6,1 % svetovnih emisij, prebivalstvo EU pa 5,7 % svetovnega prebivalstva ([17]), ([18]), ([19]); ker razogljičenje zgolj v EU ne bo dovolj;

J. ker podatkovna zbirka o emisijah za globalne raziskave ozračja (EDGAR) kaže, da so se emisije v največjih gospodarstvih v vzponu, kot so Kitajska, Indija in Brazilija, leta 2023 povečale, medtem ko so se emisije toplogrednih plinov v vseh sektorjih v EU-27 v primerjavi z letom 2022 zmanjšale;

K. ker je bilo v okviru prvega pregleda globalnega stanja, dokončanega leta 2023 na konferenci COP28, poudarjeno, da je treba nujno obravnavati medsebojno povezane svetovne krize podnebnih sprememb in izgube biotske raznovrstnosti v širšem okviru doseganja ciljev trajnostnega razvoja, pa tudi bistveni pomen, ki ga imajo zaščita, ohranjanje, obnova in trajnostna raba narave in ekosistemov za trajnostne podnebne ukrepe;

L. ker je voda temeljni vir za življenje ljudi, gospodarske dejavnosti, vključno s kmetijstvom, in ekosisteme; ker izzivi, povezani z vodo, vključno z onesnaževanjem in pomanjkanjem vode, naraščajo; ker je voda primarni medij, prek katerega podnebne spremembe vplivajo na družbe in ekosisteme, in obratno, tudi zaradi suše, poplav, pomanjkanja vode in spreminjajočih se vzorcev padavin, ki postajajo močnejše in pogostejše; ker to povečuje vpliv podnebnih sprememb in tveganja, ki jih predstavljajo za biotsko raznovrstnost, odpornost ekosistemov, kmetijstvo, prehransko in energetsko varnost ter osnovne človeške potrebe, hkrati pa ogroža težko pridobljene razvojne dosežke in zeleni prehod ter človekove pravice in mir; ker 1,42 milijarde ljudi živi na območjih z visoko ali izjemno visoko ranljivostjo, povezano s pomanjkanjem vode; ker je upravljanje voda in komunalnih storitev, ki je odporno na podnebne spremembe, eden od temeljev blažitve podnebnih sprememb in prilagajanja nanje; ker bi bilo treba zagotoviti mnogoštevilne ekosistemske storitve, ki jih opravlja voda, med drugim z vodnogospodarskim načrtovanjem, upravljanjem, naložbami v inovacije, povezane z vodo, vključno z energijsko učinkovitostjo in učinkovito rabo vode, ponovno uporabo ter obnovo in varstvo sladkovodnih ekosistemov; ker je upravljanje voda tesno povezano z drugimi politikami, kar zahteva skladnost politik in ukrepanje na ravni celotnih povodij z uporabo sonaravnih rešitev;

([17]) Sporočilo Komisije z dne 31. oktobra 2024 z naslovom „EU Climate Action Progress Report 2024“(COM(2024)0498).

([18]) Poročilo v okviru programa OZN za okolje o emisijski vrzeli za leto 2024.

([19]) Evropska komisija: Skupno raziskovalno središče, podatkovna zbirka o emisijah za globalne raziskave ozračja (EDGAR), podatkovna zbirka Unije o toplogrednih plinih – 2024.

M. ker so tla največje kopensko skladišče ogljika in ker zagotavljanje zdravih tal krepi odpornost in zmanjšuje ranljivost zaradi podnebnih sprememb;

N. ker imajo gozdovi osrednjo vlogo pri prilagajanju podnebnim spremembam in njihovi blažitvi; ker med ključne blažilne ukrepe sodijo zaustavitev krčenja gozdov, okrepitev varstva gozdov, pogozdovanje in ponovno pogozdovanje ter odgovorno pridobivanje;

O. ker so lahko posledice vročine v mestih, kjer živi več kot polovica svetovnega prebivalstva, zaradi učinka urbanega toplotnega otoka še hujše; ker vročinski valovi vodijo k večji porabi energije, manjši produktivnosti dela in večjim zdravstvenim tveganjem, zaradi česar se povečuje število umrlih zaradi vročinskih valov; ker naravne rešitve, vključitev zelene infrastrukture in zagotovitev naravne sence prispevajo k znižanju temperature v mestih;

P. ker je v šestem ocenjevalnem poročilu IPCC in znanstvenem mnenju Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe za določitev podnebnega cilja za leto 2040 na ravni EU in proračuna za emisije toplogrednih plinov za obdobje 2030–2050 jasno navedeno, da je za doseganje podnebnih ciljev iz Pariškega sporazuma in doseganje neto ničelnih emisij toplogrednih plinov v prvi vrsti potrebno temeljito, hitro in trajno zmanjšanje emisij CO_2, metana in drugih toplogrednih plinov, pa tudi obsežen odvzem ogljika na zemljiščih in tehnološki odvzem ogljika;

Q. ker je le 14 držav podprlo sporazum o neširjenju fosilnih goriv, od katerih nobena ni država članica EU;

R. ker poročilo Mednarodne agencije za energijo z naslovom *Tripling Renewable Capacity Pledge: Tracking countries' ambitions* (Potrojitev zaveze za zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov: spremljanje ambicij držav) navaja, da bi z zavezami glede uvedbe energije iz obnovljivih virov do leta 2030, vključenimi v nacionalno določene prispevke, dosegli le 12 % cilja potrojitve energije iz obnovljivih virov;

S. ker so oceani največji ponor ogljika na planetu ter absorbirajo odvečno toploto in energijo, ki se sproščata zaradi naraščajočih emisij toplogrednih plinov; ker je morska biotska raznovrstnost resno ogrožena, čeprav imajo oceani edinstveno in osrednjo vlogo pri uravnavanju podnebja; ker se zaradi degradacije morskih ekosistemov, kot so koralni grebeni, mangrove in podmorski travniki, zmanjšuje sposobnost oceanov za sekvestracijo ogljika in prilagajanje podnebnim spremembam, kar še zaostruje podnebne vplive;

T. ker je metan odgovoren za približno 30 % dviga svetovne temperature od začetka industrijske revolucije; ker je bistvenega pomena, da se emisije metana hitro in trajno zmanjšajo, da bi kratkoročno omejili globalno segrevanje;

U. ker je Mednarodna agencija za energijo ocenila, da bi bilo treba emisije metana iz fosilnih goriv do leta 2030 zmanjšati za 75 %, če želimo ostati pod 1,5 °C, in poudarila, da bi dosedanje zaveze držav in podjetij privedle do samo 50-odstotnega zmanjšanja in da jih večinoma še niso podprli z načrti za izvajanje;

V. ker je OECD v sedmi oceni napredka pri doseganju cilja podnebnega financiranja UNFCCC ugotovila, da so razvite države v letu 2022 zagotovile skupno 115,9 milijarde USD podnebnega financiranja za države v razvoju, pri čemer je ta znesek še vedno precej nižji od dejanskih potreb;

W. ker je v prvem poročilu UNFCCC o določitvi potreb pogodbenic, ki so države v razvoju, navedeno, da nacionalna poročila, ki jih predložijo pogodbenice, ki so države v razvoju, kažejo, da stroški za zadostitev njihovim potrebam, povezanim z izvajanjem konvencije in Pariškega sporazuma, do leta 2030 skupaj znašajo 5,8–5,9 bilijona USD;

X. ker je v poročilu Programa OZN za okolje o prilagoditveni vrzeli za leto 2023 poudarjeno, da je sedanja vrzel v financiranju prilagajanja ocenjena na 194 do 366 milijard USD na leto, pri čemer se bo ta vrzel ob vse večjih podnebnih vplivih še povečevala;

Y. ker bodo sedanji cilj podnebnega financiranja v višini 100 milijard USD na leto do leta 2025 financirale pogodbenice, ki so bile ob podpisu UNFCCC leta 1992 razvrščene med industrializirane; ker ta razvrstitev ne odraža več ustrezno finančnih zmogljivosti posameznih držav in njihovih skupnih preteklih emisij, ki so se od takrat znatno spremenile;

Z. ker je v skladu z 2. členom Pariškega sporazuma bistven cilj zelenega prehoda, da se svetovni finančni tokovi uskladijo z razvojnimi usmeritvami, ki vodijo v neto ničelno gospodarstvo, ki bo odporno proti podnebnim spremembam;

AA. ker je bilo v prvem poročilu o evropski oceni podnebnih tveganj (EUCRA) ugotovljeno, da so nekatera podnebna tveganja v Evropi že na kritični ravni, druga pa lahko že v tem stoletju dosežejo kritično ali celo katastrofalno raven, kar bi škodovalo konkurenčnosti gospodarstev in podjetij, geopolitičnemu okolju, delovni sili in socialni koheziji; ker poročilo EUCRA priporoča, naj se sedanja in prihodnja podnebna tveganja vključijo v skoraj vsa področja politike, ukrepi pa naj se sprejmejo tako na ravni EU kot na ravni držav članic;

AB. ker Evropski znanstveni svetovalni odbor za podnebne spremembe poudarja, da je treba subvencije za fosilna goriva po vsej EU čim prej in v celoti postopno odpraviti; ker osmi okoljski akcijski program od Komisije in držav članic zahteva, da v skladu s ciljem omejitve globalnega segrevanja na 1,5 °C določijo rok za postopno odpravo subvencij za fosilna goriva; ker je v poročilu Evropske agencije za okolje o spremljanju napredka pri doseganju ciljev osmega okoljskega akcijskega programa za leto 2023 poudarjeno, da večina držav članic nima konkretnih načrtov, kako in do kdaj nameravajo postopno odpraviti subvencije za fosilna goriva; ker je nujno, da se pospeši prehod na energijo iz obnovljivih virov, poskrbi za pravično razporeditev virov in uresničijo podnebni cilji EU iz Pariškega sporazuma;

AC. ker je znanstveno dokazano, da obstaja povezava med zdravjem ter okoljskimi in podnebnimi krizami; ker učinki podnebnih sprememb nesorazmerno prizadenejo najranljivejše skupine prebivalstva, saj jim grozi večje tveganje neustrezne prehranske in vodne varnosti, nevarnosti za zdravje, razselitve in izgube sredstev za preživljanje;

AD. ker vojaška agresija Rusije proti Ukrajini grobo krši mednarodno pravo ter zahteva ogromno življenj in državljanom povzroča škodo, obenem pa vodi tudi v odlašanje prepotrebnega ukrepanja proti podnebnim spremembam ter v akutno in dolgoročno degradacijo okolja;

AE. ker podnebne spremembe vse bolj postajajo eden glavnih povzročiteljev migracij in razseljevanja, saj je več milijonov ljudi prisiljenih zapustiti dom zaradi zviševanja morske gladine, ekstremnih vremenskih dogodkov, suš in pomanjkanja virov; ker bi lahko do leta 2050 število notranjih podnebnih beguncev v Afriki, Latinski Ameriki, Aziji in na Pacifiku ter v vzhodni Evropi naraslo seglo celo na 216 milijonov ([20]);

Pregled globalnega stanja in konferenca COP29 v Bakuju

1. pozdravlja izid prvega pregleda globalnega stanja na konferenci COP28, ko je bilo ugotovljeno, da je za omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C brez prekoračitve ali z omejeno prekoračitvijo in do 2 °C potrebno, da svetovne emisije toplogrednih plinov vrhunec dosežejo pred letom 2025, ter da je za omejitev globalnega segrevanja na 1,5 °C brez prekoračitve ali z omejeno prekoračitvijo potrebno temeljito, hitro in trajno zmanjšanje svetovnih emisij toplogrednih plinov za 43 % do leta 2030 in 60 % do leta 2035 v primerjavi z ravnmi iz leta 2019, da bi do leta 2050 dosegli neto ničelne emisije toplogrednih plinov;

2. pozdravlja ključne zaveze, ki jih je EU napovedala na konferenci COP28 in s katerimi namerava znatno prispevati k svetovnim podnebnim ambicijam; poziva vse pogodbenice, naj ukrepajo z ambicioznim izvajanjem in povečanjem nacionalno opredeljenih ukrepov; poudarja, da so vodilno vlogo pri tem dolžni prevzeti zlasti vsi veliki povzročitelji emisij in države G20; poudarja, da so potrebna skupna prizadevanja in nadaljnji ukrepi vseh držav, zlasti vseh večjih gospodarstev in gospodarstev v vzponu; poziva EU in podobno misleče partnerje, naj sodelujejo z vsemi stranmi, da bi zagotovili uspešen izid konference COP29;

3. podpira poziv konference COP28 vsem pogodbenicam UNFCCC, naj prispevajo h globalnim prizadevanjem za potrojitev zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov na svetovni ravni in za podvojitev globalne povprečne letne stopnje v izboljšanju energijske učinkovitosti do leta 2030; poziva vse pogodbenice, naj sprejmejo cilje in politike, da bodo te cilje dosegle, in jih upoštevajo v svojih nacionalno določenih prispevkih; poudarja, kako pomembno je, da EU in države članice pri tem odigrajo vodilno vlogo, in sicer da pospešijo uvajanje infrastrukture za energijo iz obnovljivih virov in povečajo naložbe vanjo ter da spodbujajo inovacije v tehnologijah za shranjevanje energije;

4. podpira poziv konference COP28 vsem pogodbenicam, naj pospešijo prizadevanja za postopno opustitev proizvodnje električne energije iz premoga z nezmanjšanimi emisijami ter za pravičen, urejen in pošten prehod s fosilnih goriv v energetskih sistemih; to podpira, da bi pospešili ukrepanje še v tem odločilnem desetletju, zato da bi do leta 2050 dosegli ničelno stopnjo neto emisij v skladu z znanstvenimi spoznanji; obžaluje, da so svetovne emisije CO_2, povezane z energijo, v letu 2023 dosegle rekordno visoko raven; poziva, naj v dialogu ob pregledu globalnega stanja poteka namenska seja o izzivih, s katerimi se države spoprijemajo pri ustavljanju širjenja fosilnih goriv; vse pogodbenice ponovno poziva, naj si prizadevajo za pripravo sporazuma o neširjenju fosilnih goriv;

5. je seznanjen, da se je svetovna temperatura zraka površja zvišala že za skoraj 1,3 °C v primerjavi s predindustrijsko ravnjo in da sta bili leto 2023 in poletje 2024 najtoplejše zabeleženo svetovno in evropsko leto in poletje ([21]); poudarja, da so rekordni vročinski valovi, suše in gozdni požari že privedli do tega, da je bilo leta 2023 na svetovni ravni izgubljenega približno 0,6 % bruto domačega proizvoda, ter da so ekstremni vremenski in podnebni dogodki v Evropi v obdobju 1980–2022 povzročili izgubo v višini 650 milijard EUR; poudarja, da bomo z odlašanjem pri izvajanju učinkovitih ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje še povečali podnebna tveganja, s tem pa tudi izgubo in škodo;

([20]) World Bank, *Groundswell Part 2: Acting on Internal Climate Migration* (Valovanje: ukrepanje v zvezi z notranjimi podnebnimi migracijami, drugi del), Washington, DC, 2021.

([21]) Evropska agencija za okolje, *Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe* (Gospodarske izgube zaradi ekstremnih vremenskih in podnebnih dogodkov v Evropi), oktober 2023.

6. je zaskrbljen zaradi ugotovitev iz poročila Programa OZN za okolje o emisijski vrzeli za leto 2023, da bi se ob doslednem izvajanju sedanjih brezpogojnih nacionalno določenih prispevkov svetu obetalo globalno segrevanje za 2,9 °C, medtem ko bi dodatno izvajanje in nadaljevanje pogojnih nacionalno določenih prispevkov do konca stoletja privedlo do globalnega segrevanja za 2,5 °C; opozarja, da je ta krivulja temperatur daleč od cilja 1,5 °C iz Pariškega sporazuma, tako da se svet podaja na nevarno pot v smeri nepovratnih podnebnih sprememb in preseganja kritičnih pragov;

7. ugotavlja, da sedanji nacionalno določeni prispevki pogodbenic kot celota še zdaleč ne zadoščajo, da bi dosegli dolgoročne cilje Pariškega sporazuma; poziva vse pogodbenice, naj v skladu s sklepom s konference COP26 o skupnih časovnih okvirih leta 2025 sporočijo nacionalno določeni prispevek za leto 2035 in ga predložijo do roka, določenega v Pariškem sporazumu; želi spomniti, da bi morale vse pogodbenice nujno povečati svoje podnebne cilje in s tem povezane politike, da bi dosegle hiter in pravičen prehod na podnebno nevtralno gospodarstvo, ter naj skušajo dvig temperature omejiti na 1,5 °C, kot je določeno v Pariškem sporazumu in glede na izid prvega pregleda globalnega stanja; pozdravlja časovni načrt trojke predsedstev COP za dosego cilja glede 1,5 °C, s katerim naj bi spodbudili povečanje ambicij v naslednjem krogu nacionalno določenih prispevkov; poziva, naj se v dialogu ob pregledu globalnega stanja podpre, da bi pogodbenice posodobile svoje nacionalno določene prispevke, in sicer tako, da bi opredelile orodja, metodologije in sektorske smernice; poudarja, da je za naslednji pregled globalnega stanja pomembno celovito in pravočasno izvesti sedmi ocenjevalni cikel;

8. odločno poziva vse pogodbenice, naj v svojih naslednjih nacionalno določenih prispevkih namesto relativnih ciljev predložijo ambiciozne, količinsko opredeljene in absolutne cilje za zmanjšanje emisij v vsem gospodarstvu, tako da bodo zajeti vsi toplogredni plini, sektorji in kategorije ter da bodo cilji skladni z omejitvijo globalnega segrevanja na 1,5 °C, kot izhaja iz najnovejših znanstvenih podatkov in iz različnih nacionalnih okoliščin; poudarja, da bi morali revidirani nacionalno določeni prispevki vsebovati tudi pregledne mehanizme za spremljanje in odgovornost, da se zagotovi učinkovito spremljanje napredka pri nacionalnih podnebnih zavezah in sektorskih ciljih; poudarja, da morajo biti vsi podnebni cilji jasni in pregledni, ter poziva Komisijo, naj ob cilju za leto 2040 predlaga ločene podcilje za zmanjšanje bruto emisij, odvzeme na zemljiščih in tehnološke odvzeme; poziva vse druge države pogodbenice, naj tudi v svojih nacionalno določenih prispevkih zagotovijo podobno jasnost;

9. poziva vse pogodbenice, naj na konferenci COP29 delujejo konstruktivno, da bi dosegle dogovor o trdnih in strogih pravilih za mehanizme sodelovanja iz člena 6, ki bodo prispevali k dolgoročnim ciljem Pariškega sporazuma, spodbujali udeležbo zasebnega sektorja ter povečali mobilizacijo finančnih in nefinančnih virov za podnebne ukrepe, vključno s prostovoljnimi ukrepi na trgu ogljika in netržnimi pristopi; poziva EU in njene države članice, naj na podlagi najboljših razpoložljivih znanstvenih dognanj pri pogajanjih odločno branijo visoko podnebno integriteto; poudarja, da bi z mehanizmi sodelovanja uvedli najvišjo raven odgovornosti, spremljanja in preglednosti ter preprečili dvojno obračunavanje in vrzeli, ki bi lahko ogrozile podnebne ambicije, hkrati pa bi na ta način dosegli oprijemljivo in preverljivo zmanjševanje emisij ter podprli prehod na energijo iz obnovljivih virov, zlasti v državah v razvoju; poudarja, da bi moralo biti zagotavljanje finančne in druge netržne podpore za izvajanje nacionalno določenih prispevkov prerazporeditveno, trajno in predvidljivo tudi na dolgi rok;

10. vztraja, da morajo pravila iz člena 6 v zvezi z odvzemi ogljika zagotoviti okoljsko integriteto, in sicer s strogimi merili za količinsko opredelitev, dodatnost in referenčne vrednosti, odgovornost, trajnost in trajnostnost, pa tudi v zvezi s človekovimi pravicami, in da bi jih bilo treba uporabljati na podlagi neodvisnega certificiranja in preverjanja, podobno kot poteka v certifikacijskem okviru, ki ga je nedavno sprejela EU; poudarja, da je treba v skladu z okvirom EU strogo ločiti začasne in trajne odvzeme; pozdravlja dogovor, da izogibanje emisijam ne bo upravičeno do ustvarjanja dobropisov iz člena 6, in vztraja, da je treba to pravilo strogo spoštovati;

Mednarodno financiranje za podnebne ukrepe in trajnostno financiranje

11. se zaveda, da največji delež pri javnem podnebnem financiranju skupaj prispevajo EU, njene države članice in Evropska investicijska banka, saj zagotavljajo približno tretjino svetovnega javnega podnebnega financiranja, in sicer je evropsko podnebno financiranje v letu 2022 doseglo najvišjo raven doslej – 28,5 milijarde EUR iz javnih virov, obenem pa pritegnilo še 11,9 milijarde EUR zasebnih finančnih sredstev;

12. ugotavlja, da so razvite države leta 2022 državam v razvoju za podnebno financiranje namenile in mobilizirale skupno 115,9 milijarde USD, od tega zneska je bilo 69 % odobrenih v obliki posojil, 28 % pa kot nepovratna sredstva, tako da je bil prvič presežen letni cilj podnebnega financiranja UNFCC, ki je zastavljen pri vrednosti 100 milijard USD ([22]); poziva države, naj zagotovijo, da bo do leta 2025 dosežen cilj 100 milijard USD; želi spomniti na izid konference COP26, ko so bile razvite države pozvane, naj do leta 2025 vsaj podvojijo skupno financiranje prilagajanja glede na ravni iz leta 2019, da bi v skladu s Pariškim sporazumom dosegle ravnovesje med prilagajanjem in blažitvijo;

13. poziva vse pogodbenice, naj se na konferenci COP29 dogovorijo o novem skupnem količinsko opredeljenem cilju podnebnega financiranja za obdobje po letu 2025, ki bi moral biti oprt na globalna prizadevanja in raznolike vire, instrumente ter poti, in sicer tako javne in zasebne kot tudi inovativne vire financiranja; poziva vse pogodbenice, naj zagotovijo, da bodo v novem skupnem količinsko opredeljenem cilju uravnoteženo upoštevani blažitev, prilagajanje ter izguba in škoda, razmisliti pa bi bilo mogoče tudi o ustreznih samostojnih ciljih;

14. želi spomniti, da so nacionalno določeni prispevki mnogih držav v razvoju pogojeni z mednarodnim podnebnim financiranjem; zato poudarja, da je zagotavljanje ustreznega podnebnega financiranja osrednjega pomena za doseganje cilja Pariškega sporazuma; ugotavlja, da se potrebe po podnebnem financiranju močno povečujejo, in sicer je stalni odbor za finance Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja ocenil stroške, ki redno znatno presegajo dosedanji cilj 100 milijard USD, po ocenah do leta 2030 pa povprečno znašajo več kot 1 bilijon USD letno, pri čemer se ocene razlikujejo glede na vrsto potreb in podskupino držav v razvoju; zato poudarja, da bi moral novi skupni količinsko opredeljeni cilj nedvoumno odražati povečane potrebe po podnebnem financiranju na svetovni ravni, zlasti potrebe malih otoških držav v razvoju in najmanj razvitih držav, določen pa bi moral biti na znanstveno utemeljen način ter bi moral biti nov in dodaten vir poleg uradne razvojne pomoči;

15. meni, da bi morala odgovornost za uresničevanje novega skupnega količinsko opredeljenega cilja za obdobje po letu 2025 zajemati razširjeno bazo prispevkov, ki bo odražala spreminjajoče se finančne zmogljivosti pogodbenic in zgodovinske ravni emisij; vztraja, da bi morale države z visokimi emisijami in visokim BDP prispevati za novi cilj;

16. poudarja, da je pri novem skupnem količinsko opredeljenem cilju pomembno razlikovati ravni financiranja tako, da bodo bolje upoštevane potrebe in prednostne naloge držav, ki so najbolj izpostavljene globalnemu segrevanju in imajo omejene zmogljivosti, zlasti najmanj razvitih držav in malih otoških držav v razvoju;

17. ponovno poziva, naj se vzpostavi namenski mehanizem javnega financiranja EU, ki bo Uniji dodatno in ustrezno v pomoč pri tem, da bo prispevala pravičen delež k izpolnitvi mednarodnih ciljev glede podnebnega financiranja; poziva pogajalce držav članic EU za podnebno financiranje, naj od svojih finančnih ministrstev pridobijo jasna pooblastila, da bodo lahko poskrbeli za smiselne finančne prispevke za novi skupni količinsko opredeljeni cilj;

18. meni, da bi bilo treba pri novem skupnem količinsko opredeljenem cilju izrecno dati prednost financiranju z nepovratnimi sredstvi; poudarja, da je treba opredeliti nove in inovativne vire financiranja; poudarja, da bi morali biti ti viri socialno pravični in da bi morali zagotavljati, da bodo stroške podnebnih sprememb nosili tisti, ki so tega najbolj zmožni, in tisti, ki so zanje najbolj odgovorni; želi opozoriti na morebitne finančne prispevke iz dobavne verige fosilnih goriv; poziva, naj ima novi skupni količinsko opredeljeni cilj tako strukturo, da bodo upoštevane izkušnje, pridobljene pri letnem cilju 100 milijard USD, in naj bo opremljen s trdnimi mehanizmi preglednosti in odgovornosti za spremljanje doseganja dogovorjenega zneska do dogovorjenih rokov ter za preprečevanje dvojnega štetja in zelenega zavajanja;

19. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so mnoge podnebno ranljive države močno zadolžene ali jim to grozi, in se tako spoprijemajo z dvojno krizo vse večjega bremena dolga in vse hujših posledic podnebnih sprememb; z zaskrbljenostjo tudi ugotavlja, da stroški in potrebe za blažitev in prilagajanje naraščajo, zaradi česar se povečuje finančna vrzel, medtem ko imajo države v razvoju izrazite fiskalne omejitve; zato poudarja, da so potrebne rešitve, s katerimi bi reševali tako podnebno kot tudi dolžniško krizo; poziva k preusmeritvi mednarodnega podnebnega financiranja, tako da bodo imeli prednost instrumenti in ukrepi na podlagi nepovratnih sredstev, ki ne bodo še povečevali zadolženosti, tako da bodo lahko te države izvajale potrebne ukrepe za blažitev in prilagajanje, ne da bi se še dodatno zadolževale; poleg tega poziva k učinkovitemu mehanizmu za prestrukturiranje dolga, ki bi zajemal tudi načelo primerljive obravnave upnikov, in k vključitvi dolžniških klavzul o odpornosti proti podnebnim spremembam v prihodnja posojila multilateralnih razvojnih bank;

([22]) OECD, *Climate Finance Provided and Mobilised by Developed Countries in 2013-2022* (Podnebno financiranje, ki so ga v obdobju 2013–2022 zagotovile in mobilizirale razvite države), 29. maj 2024.

20. želi spomniti na sklepe konference COP27, da bo za zagotovitev potrebnega financiranja za podnebni prehod potrebna preobrazba finančnega sistema ter njegovih struktur in procesov, pri čemer bodo morale sodelovati vlade, centralne in poslovne banke, institucionalni vlagatelji in drugi finančni akterji; meni, da bo treba v spodbujanje teh prizadevanj vključiti domače in mednarodne finančne sisteme, da bi odpravili ovire za dostop do finančnih sredstev za čiste tehnologije ter preusmerili javne in zasebne finančne tokove iz dejavnosti, ki povzročajo veliko emisij;

21. meni, da je treba nujno nemudoma pospešiti pobudo iz Bridgetowna; meni, da je novi skupni količinsko opredeljeni cilj prelomna priložnost za pospešitev reform v mednarodnem finančnem sistemu z vključitvijo načel agende iz Bridgetowna; poziva vse velike mednarodne finančne institucije in multilateralne razvojne banke, naj svoje portfelje in posojilne politike uskladijo s Pariškim sporazumom;

22. poudarja vlogo Evropske investicijske banke (EIB) kot podnebne banke EU in njenega časovnega načrta podnebne banke, posodobljene posojilne politike na področju energije ter dodatnih prizadevanj Evropskega investicijskega sklada za dajanje prednosti podnebnim naložbam; pozdravlja zavezo Evropske centralne banke, da bo v svoj okvir denarne politike vključila vidik podnebnih sprememb;

23. ugotavlja, da visoki profil tveganja ovira zmožnost mnogih držav za privabljanje in mobilizacijo zasebnih naložb za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje; poziva mednarodne finančne institucije, multilateralne razvojne banke in vlade, naj v okviru COP29 usklajujejo in predlagajo obsežne finančne načrte za zmanjševanje tveganj, namenjene projektom za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje; poziva države in multilateralne razvojne banke, vključno z EIB, naj pri prihodnjih posojilih sprejmejo dolžniške klavzule o odpornosti proti podnebnim spremembam;

24. želi spomniti, da fosilna goriva ustvarijo več kot 75 % vseh emisij toplogrednih plinov in zato največ prispevajo k podnebnim spremembam; ugotavlja, da fosilna goriva kljub temu še vedno izpolnjujejo več kot 80 % svetovnih potreb po energiji; poudarja, da je postopno opuščanje teh goriv potrebno in tudi tehnološko izvedljivo; ugotavlja, da pot iz načrta Mednarodne agencije za energijo za neto ničelne emisije do leta 2050, s katerim bi dvig globalne temperature omejili na manj kot 1,5 °C, ne zahteva sprememb na področju nafte, plina ali premoga;

25. poudarja, da bi moral biti eden od ciljev konference COP29 uskladiti jasno sporočilo, pridobljeno iz rezultatov prvega pregleda globalnega stanja na konferenci COP28, o tem, da je potreben pravičen, urejen in pravičen prehod s fosilnih goriv na obnovljive vire energije in energijsko učinkovitost; poudarja, da je treba uvesti jasnejše količinske opredelitve in časovne okvire, da bi pospešili ukrepe še v tem desetletju; poziva vse pogodbenice, vključno z EU, naj sprejmejo načrte za postopno opuščanje fosilnih goriv v skladu s temperaturnim ciljem Pariškega sporazuma; poziva vse pogodbenice, naj preučijo možnosti za povečanje prispevka podjetij, ki se ukvarjajo s fosilnimi gorivi, k ciljem Pariškega sporazuma;

26. poudarja, da je treba čim prej postopno opustiti vsa fosilna goriva; ugotavlja, da bi si morala EU pri doseganju tega cilja prizadevati za čim večjo energetsko varnost, industrijsko konkurenčnost in blaginjo državljanov z zmanjšanjem računov za energijo ter izgradnjo energijsko učinkovitega gospodarstva, ki bo temeljilo na obnovljivih virih energije; zlasti ugotavlja, da je treba nujno ustaviti uvoz ruskih fosilnih goriv v EU, vključno z zemeljskim plinom, saj se na ta način subvencionira ruska vojaška agresija v Ukrajini; poziva države skupine G7, naj bodo pri energetskem prehodu za zgled, vse pogodbenice pa, naj razogljičijo svoj energetski sistem in ustavijo vse nove naložbe v pridobivanje fosilnih goriv; pozdravlja vse pobude za zmanjšanje odvisnosti EU od fosilnih goriv in za večjo raznovrstnost njenih dobaviteljev energije; je seznanjen, da EU neprekinjeno sodeluje z mednarodnimi partnerji pri diverzifikaciji oskrbe z energijo;

27. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so subvencije za energijo iz fosilnih goriv v EU med letoma 2010 in 2020 ostale nespremenjene in znašajo približno 50 milijard EUR na leto, leta 2022 pa so se celo povečale na 123 milijard EUR; poudarja, da morajo Komisija in države članice izvajati zahtevo osmega okoljskega akcijskega programa, da morajo v skladu s ciljem omejitve globalnega segrevanja na 1,5 °C določiti rok za postopno odpravo subvencij za fosilna goriva; poziva Komisijo in vse države članice, naj izboljšajo nacionalno poročanje o vseh neposrednih in posrednih subvencijah za fosilna goriva in naj s konkretnimi politikami, roki in ukrepi načrtujejo njihovo postopno odpravo, a tako, da bodo podprle energetsko in prehransko varnost Unije, konkurenčnost njene industrije in blaginjo njenih državljanov ter zmanjšale račune za energijo; poziva Komisijo, naj zasnuje okvir za to v skladu z ustrezno zahtevo osmega okoljskega akcijskega programa;

28. je zaskrbljen, ker so vlade po vsem svetu leta 2023 za subvencije za fosilna goriva porabile več kot 620 milijard USD, kar je veliko več kot od 70 milijard USD, ki so bile porabljene za podpiranje čiste energije; spodbuja vse pogodbenice, naj čim prej odpravijo vse neposredne in posredne subvencije za fosilna goriva ter te škodljive subvencije prerazporedijo za podnebne ukrepe, tudi za mednarodno podnebno financiranje najranljivejših držav v razvoju; poziva vse pogodbenice, naj zagotovijo pregledno poročanje o svojih subvencijah za fosilna goriva in čim prej sprejmejo konkretne načrte za njihovo postopno odpravo;

29. ponovno izraža podporo delu koalicije finančnih ministrov za podnebno ukrepanje in spodbuja vse vlade, naj sprejmejo zaveze te koalicije v zvezi z uskladitvijo vseh politik in prakse na področju dela finančnih ministrstev s cilji Pariškega sporazuma in naj uvedejo učinkovito oblikovanje cen ogljika;

Prilagoditev

30. poudarja, da je treba okrepiti prilagoditvene ukrepe v EU in po svetu, da bi čim bolj zmanjšali negativne vplive podnebnih sprememb in izgube biotske raznovrstnosti; poudarja, da sta financiranje in izvajanje blaženja sicer napredovala, medtem ko so prizadevanja za prilagajanje še vedno v zaostanku, povečuje pa se tudi vrzel v financiranju in konkretnih ukrepih; poudarja, da so se finančni tokovi prilagajanja od leta 2020 zmanjšali in da se vrzel povečuje; priznava, da se bodo stroški prilagajanja brez takojšnjega ukrepanja zaradi ekstremnih vremenskih razmer in ekstremnih dogodkov, povezanih s podnebjem, še naprej povečevali;

31. pozdravlja prvo poročilo EUCRA ([23]) in sporočilo Evropske komisije z dne 12. marca 2024 o obvladovanju podnebnih tveganj, v katerem je poudarjena potreba po odpornosti na vse večja podnebna tveganja; zato poziva Komisijo, naj pripravi evropski načrt za prilagajanje podnebnim spremembam, ki bi zajemal tudi konkretne zakonodajne predloge in ukrepe, zlasti v zvezi z odpornostjo infrastrukture, upravljanjem voda in sonaravnimi rešitvami, pri čemer naj da prednost zaščiti ranljivih skupnosti, zato da bo EU čim bolj odporna in da bo vodila z zgledom; poudarja pomen razvoja, izvajanja in rednega posodabljanja nacionalnih načrtov prilagajanja, tudi s poudarkom na finančni in tehnični pomoči; poziva pogodbenice, ki tega še niso storile, naj do leta 2025 uvedejo nacionalni načrt prilagajanja in naj pri njihovem izvajanju do leta 2030 dosežejo ustrezen napredek;

32. se zavzema za vključevanje sonaravnih rešitev na mestnih območjih kot učinkovitih ukrepov za izboljševanje kakovosti zraka pri omejevanju naraščajočih temperatur, obravnavanje učinka urbanih toplotnih otokov in izboljšanje kakovosti zraka za zaščito prebivalstva in zmanjšanje stroškov energije;

33. pozdravlja dogovor s konference COP28 o okviru za globalni cilj prilagajanja, in sicer je to okvir Združenih arabskih emiratov za globalno odpornost proti podnebnim spremembam; poudarja, da ga je treba pretvoriti v merljive izide in uvesti robustne sisteme sledenja, s katerimi bo mogoče spremljati napredek pri doseganju teh ciljev; spodbuja vse pogodbenice, naj se hitro dogovorijo o kazalnikih za merjenje napredka pri doseganju ciljev v okviru dvoletnega delovnega programa Združenih arabskih emiratov in Beléma, o katerem so se dogovorili na konferenci COP28; poudarja pomen vključujočih kazalnikov za zagotavljanje socialno pravičnega prilagajanja;

34. poudarja, da so sistemi zgodnjega obveščanja odločilni za učinkovito prilagajanje, in poziva k čimprejšnjemu izvajanju pobude za podnebno tveganje in sisteme zgodnjega obveščanja (CREWS), ki se osredotoča na ranljive države, kot so najmanj razvite države ter male otoške države v razvoju, ter pobude o zgodnjem opozarjanju za vse, s katero naj bi do leta 2027 zagotovili globalni dostop do sistemov zgodnjega opozarjanja;

35. je močno zaskrbljen zaradi vse intenzivnejših in vse pogostejših ekstremnih vremenskih pojavov v EU in po svetu, tako požarov in suše kot vročinskih valov in poplav, ter njihovih posledic za zdravje ljudi in vse večjega števila smrti, kot je bilo ugotovljeno tudi v prvem poročilu EUCRA; poudarja, da je treba nujno izboljšati skupni svetovni odziv na podnebne spremembe še v tem odločilno pomembnem desetletju, in sicer morajo vse pogodbenice sprejeti ambiciozne ukrepe za blažitev in prilagajanje, da bomo zaščitili ljudi in njihove možnosti za preživljanje ter gospodarstvo in ekosisteme; želi opozoriti, da je treba pri naložbah v infrastrukturo in sredstva upoštevati prihodnje podnebne razmere;

([23]) Poročilo Evropske agencije za okolje št. 1/2024, *European Climate Risk Assessment* (Evropska ocena podnebnih tveganj), 11. marec 2024.

Izguba in škoda

36. pozdravlja odločitev na konferenci COP28, da se ustanovi sklad za kritje izgube in škode, s katerim bi se lahko odzivali na gospodarske in negospodarske posledice podnebnih sprememb v izrazito ranljivih državah v razvoju; ceni napredek pri začetku delovanja sklada po konferenci COP28, tudi s sprejetjem ponudbe filipinske vlade, da prevzame gostiteljstvo sklada; poudarja, da mora sklad usklajeno prejemati sredstva iz različnih virov, tudi iz novih in inovativnih virov; je trdno prepričan, da morajo biti sredstva za kritje izgube in škode v prvi vrsti nepovratna ter da morajo dopolnjevati humanitarno pomoč in se od nje razlikovati;

37. poziva odbor sklada za kritje izgube in škode, naj se dogovori o vseh potrebnih ureditvah, da bi lahko sklad prizadetim skupnostim zagotovil sredstva, če ne že v letu 2024, pa najkasneje v začetku leta 2025; poziva, naj se do konference COP29 pripravita začetna kapitalizacija sklada ter dolgoročna strategija za zbiranje sredstev in dopolnitev; poziva, naj se predstavnikom prizadetih lokalnih skupnosti omogoči sodelovanje pri njegovi zasnovi, ter poziva, naj bo sklad zasnovan tako, da bo lokalnim skupnostmi nudil hitro in dobro ciljano podporo;

38. poziva vse velike onesnaževalce, naj v sklad za kritje izgube in škode prispevajo pravičen delež in tako pripomorejo h globalni podnebni pravičnosti; pozdravlja zaveze EU in njenih držav članic za začetno kapitalizacijo sklada v višini več kot 400 milijonov EUR, s čimer bo krita več kot polovica začetnih skupnih zavez za financiranje;

39. ponovno poziva, naj se izguba in škoda uvrstita kot stalna točka na dnevni red konferenc pogodbenic za spremljanje teh vprašanj in napredek v zvezi z njima, ter naj se v celoti uporabi mreža iz Santiaga, da bi učinkovito spodbudili tehnično pomoč za ustrezno odpravljanje izgube in škode;

40. vse pogodbenice poziva, naj v naslednjem krogu nacionalno določenih prispevkov ocenijo in količinsko opredelijo svoje ranljivosti glede izgube in škode, da bi se odzvale na najhujše posledice podnebnih sprememb; vse pogodbenice poziva, naj določijo in začnejo izvajati pravila o preglednosti porabe v okviru za kritje izgube in škode, da bo finančna podpora res učinkovita;

Sodelovanje deležnikov na konferenci COP29

41. želi spomniti, kako pomembno je, da v postopkih odločanja UNFCCC polno sodelujejo vse pogodbenice; zato poziva predsedstvo COP29 in prihodnja predsedstva, naj omogočijo lažje sodelovanje držav v razvoju in predstavnikov iz najmanj razvitih držav ter naj temu namenijo dodatna sredstva; pogodbenice spodbuja, naj v nacionalne delegacije vključijo tudi mlade, da bodo prihodnje generacije dejavno soodločale o svoji prihodnosti; poziva, naj se na konferencah pogodbenic bolj uporabljajo virtualne platforme, da bi okrepili globalno vključenost in udeležbo delegatov in predstavnikov civilne družbe;

42. poudarja, da podnebnih ciljev ni mogoče doseči brez podpore in sodelovanja javnosti; poziva vse pogodbenice, naj ozaveščajo o podnebnih spremembah in sorodnih vprašanjih, se borijo proti napačnim informacijam ter dezinformacijam in sodelujejo s predstavniki javnosti, da bi pridobili javno podporo za blažitvene in prilagoditvene ukrepe;

43. želi opozoriti na svojo resolucijo z dne 25. aprila 2024 o Azerbajdžanu; poudarja, da je močno zaskrbljen zaradi stanja na področju človekovih pravic v državi; poziva Azerbajdžan, naj spoštuje pravice vseh političnih zapornikov, zagovornikov človekovih pravic in novinarjev ter jih nemudoma in brezpogojno izpusti, vztraja pa tudi, da je treba partnerske sporazume pogojevati s tem in da je treba izboljšati splošne razmere na področju človekovih pravic v državi; meni, da nenehne kršitve človekovih pravic v Azerbajdžanu niso združljive s tem, da gosti COP29; poziva EU, naj konferenco COP29 izkoristi kot priložnost za to, da bo mednarodna skupnost Azerbajdžan opozorila na njegove mednarodne obveznosti, ter naj pri izmenjavah z azerbajdžanskimi oblastmi v Bakuju med konferenco COP29 obsodi in ustrezno obravnava vprašanje kršitev človekovih pravic v državi;

44. zahteva, da organizatorji zagotovijo, da bo v sporazumu z državo gostiteljico v celoti vključeno in zagotovljeno spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin, polno in neomejeno sodelovanje državljanov in organizacij civilne družbe ter pravičen dostop do teh in prihodnjih konferenc pogodbenic, sporazum pa bi bilo treba čim prej po podpisu objaviti; poziva sekretariat UNFCCC, naj spremlja skladnost in v primerih kršitev teh meril na področju človekovih pravic ustrezno ukrepa;

Nasprotje interesov, preglednost in integriteta

45. pozdravlja pripravo prvih dveletnih poročil o preglednosti v okviru Pariškega sporazuma; poudarja pomen razčlenjenega in preglednega poročanja pri ocenjevanju napredka v zvezi z nacionalno določenimi prispevki; je seznanjen z začetkom delovanja globalne platforme za podnebno preglednost iz Bakuja;

46. je zaskrbljen, ker je bilo na konferenci COP28 akreditiranih več kot 2 400 lobistov s področja fosilnih goriv; poziva UNFCCC in pogodbenice, naj bo postopek odločanja zaščiten pred interesi, ki so v nasprotju s ciljem Pariškega sporazuma; poziva UNFCCC, naj prevzame vodilno vlogo pri pripravah ambicioznega okvira odgovornosti, s katerim bi delo konvencije zaščitili pred neprimernim vplivom gospodarskih subjektov z dokazanimi interesi po modelu okvirne konvencije Svetovne zdravstvene organizacije za nadzor nad tobakom, ki se uporablja za tobačno industrijo;

47. je zelo zaskrbljen, ker je bil za predsednika konference COP29 imenovan azerbajdžanski minister za ekologijo in naravne vire Muhtar Babajev, ki je, preden je postal minister, 26 let delal za državno naftno družbo Republike Azerbajdžan (Socar); prav tako zelo zaskrbljen zaradi izjave azerbajdžanskega predsednika Ilhama Alijeva, da bo branil interese držav, bogatih s fosilnimi gorivi, kar zadeva nadaljnje naložbe in proizvodnjo; meni, da to pomeni resno tveganje nasprotja interesov; poziva Komisijo in države članice, naj sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev, da v predsedstvu konference COP v prihodnjih letih ne bo prihajalo do nasprotja interesov;

Podnebna politika EU, usklajena s Pariškim sporazumom

48. je seznanjen s posodobljenim nacionalno določenim prispevkom EU, ki je odziv Unije na zahtevo iz Glasgowskega podnebnega pakta po pregledu in okrepitvi nacionalno določenih prispevkov pogodbenic za leto 2030; poudarja, da se pričakuje, da se bodo s sedanjo podnebno zakonodajo EU neto emisije toplogrednih plinov Unije do leta 2030, ko se bo zakonodaja izvajala v celoti, zmanjšale za približno 57 % v primerjavi z letom 1990; zato poudarja, da je treba obstoječi pravni okvir za leto 2030 v prihodnjih letih izvajati preprosto, pravično in stroškovno učinkovito, hkrati pa še naprej podpirati državljane in gospodarske sektorje pri tem prehodu; poudarja, kako pomemben je stabilen in predvidljiv politični okvir, saj prispeva k jasnosti za vlagatelje, podjetja in državljane; ugotavlja, da bi se z dodatnimi prizadevanji zmanjšanja nad 55 % do leta 2050 znatno zmanjšale skupne emisije Unije; zato odločno poziva države članice in zasebni sektor, naj sprejmejo vse potrebne ukrepe, s katerimi bodo poskrbeli za uresničitev tega cilja; je zato zaskrbljen zaradi premajhnih ambicij v sedanjih nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih, ki so jih predložile države članice, in jih poziva, naj okrepijo podnebne ukrepe; zato poziva države članice in Komisijo, naj zagotovijo, da bodo nacionalni energetski in podnebni načrti ter dolgoročne strategije držav članic zajemali zadostne ukrepe in finančna sredstva za doseganje ciljev EU za leto 2030 in dolgoročnih ciljev;

49. poudarja, da je treba že v pripravljalni fazi konference COP30 predlagati nacionalno določene prispevke za leto 2035 v skladu s skupnim petletnim časovnim okvirom Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja in rokom za predložitev iz Pariškega sporazuma; poziva Komisijo, naj pravočasno in na podlagi ustrezne ocene predlaga nacionalno določeni prispevek za leto 2035, da bi EU zagotovo ostala na začrtani poti glede emisij do leta 2040, do leta 2050 pa dosegla ničelno stopnjo neto emisij;

50. poudarja, da je treba sprejeti znanstveno utemeljen podnebni cilj EU za leto 2040 v skladu z evropskimi podnebnimi pravili in sklepi prvega pregleda globalnega stanja, ter opozarja na priporočila Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe; pozdravlja zavezo Komisije, da bo predlagala podnebni cilj za leto 2040, skupaj z omogočitvenimi politikami;

51. meni, da bi morala EU ostati v ospredju mednarodnih pogajanj o podnebju, in jo poziva, naj izboljša zeleno diplomacijo, da bi druge pogodbenice spodbudila k okrepitvi podnebnih ukrepov za doseganje ciljev Pariškega sporazuma, kar bo pripomoglo tudi k ustvarjanju enakih konkurenčnih pogojev na mednarodni ravni, preprečevanju selitve virov CO_2 in povečanju javne podpore za podnebne ukrepe;

52. ponavlja, da je treba podnebne cilje vključiti v vse politike EU in ukrepe, v katere se prenašajo, in poudarja, da člen 6(4) evropskih podnebnih pravil Komisijo obvezuje, da za vsak osnutek ukrepov in zakonodajni predlog, tudi za vse proračunske predloge, oceni, ali so v skladu s podnebnimi cilji EU; poziva Komisijo, naj v celoti izvaja to določbo, in sicer na način, kot izvaja ocene učinka na vseh področjih politike EU;

53. ponovno poudarja načelo skladnosti politik za razvoj, ki so se mu zavezale EU in države članice in katerega namen je čim bolj zmanjšati protislovja in ustvariti sinergijo med različnimi politikami Unije; vztraja, da je treba v notranjih in zunanjih politikah usklajeno izvajati Pariški sporazum in agendo za trajnostni razvoj do leta 2030;

54. poudarja, da sedanje geopolitične razmere dodatno kažejo, da je nujno treba odpraviti odvisnost EU od fosilnih goriv in opustiti gospodarstvo, ki temelji na fosilnih gorivih, ter spodbuditi uporabo obnovljivih in nizkoogljičnih virov energije; poudarja, da se mora EU izogibati energetski odvisnosti od držav, ki niso članice EU; pozdravlja napredek, ki je bil v zvezi z obema vidikoma dosežen od objave načrta RePowerEU; poziva EU in države članice, naj pospešijo prehod; poudarja, da bodo za to potrebni ambicioznejši cilji za energijo iz obnovljivih virov in energijsko učinkovitost za obdobje po letu 2030; poziva Komisijo, naj v skladu s priporočilom Evropskega znanstvenega svetovalnega odbora za podnebne spremembe zagotovi, da so politike EU skladne s potrebo po odmiku od gospodarstva, ki temelji na fosilnih gorivih, pri čemer je treba preprečiti odvisnosti od ogljika in nasedle naložbe;

55. želi spomniti, da je 24. aprila 2024 odobril sklep Sveta o odobritvi odstopa Evropske skupnosti za atomsko energijo od Pogodbe o energetski listini ([24]);

Trojna kriza planeta: podnebne spremembe, onesnaževanje in izguba biotske raznovrstnosti

56. poudarja, da so krize podnebnih sprememb, onesnaževanja in izgube biotske raznovrstnosti medsebojno povezane in da je treba odzive nanje uskladiti; opozarja na njihove resne posledice, kot so dezertifikacija, pomanjkanje vode, poslabševanje stanja oceanov in suša; poudarja pomen varovanja, ohranjanja in obnavljanja biotske raznovrstnosti in ekosistemov ter trajnostnega gospodarjenja z naravnimi viri, da bi povečali naravno blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, ter se izognili izrednim vremenskim pojavom in povečevali odpornost;

57. poudarja, da je treba povečati naložbe in učinkoviteje vlagati v inovativne sonaravne rešitve, kot so pogozdovanje, ponovno pogozdovanje in naravne krajine, ki zadržujejo vodo, obnova mokrišč in obnovljive kmetijske prakse, da bi se bolje prilagodili podnebnim spremembam, zlasti pa omejili poplave in suše; poudarja, da bi morali takšni pristopi, kjer je to mogoče, pozitivno vplivati na biotsko raznovrstnost ter zmanjšati emisije ogljika iz tal in zunanje vplive na vodna telesa, pa tudi zmanjšati zbitje tal in olajšati prilagajanje gozdov podnebnim spremembam; je seznanjen z vlogo predlogov Komisije o upravljanju in spremljanju gozdov v zvezi s tem; je zaskrbljen zaradi precejšnje razlike med ciljem povečanja ponorov ogljika do leta 2030 iz uredbe o rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu ([25]), ter ukrepi za uresničitev ciljev iz nacionalnih energetskih in podnebnih načrtov; poziva države članice, naj povečajo svoje ambicije;

58. se zaveda, da zdravi ekosistemi in bogata biotska raznovrstnost omogočajo življenjsko pomembne storitve, in poudarja, da so podnebne spremembe eden glavnih vzrokov za izgubo biotske raznovrstnosti; poudarja, da podnebne spremembe že spreminjajo kopenske, sladkovodne in morske ekosisteme po vsem svetu, kar povzroča izgubljanje vrst in upadanje najpomembnejših ekosistemskih storitev;

59. poudarja, da ohranjanje in obnova visokoogljičnih ekosistemov, kot so šotišča, mokrišča, gozdovi (vključno s prvotnimi gozdovi), tradicionalni kmetijsko-gozdarski sistemi, naravni pašniki in modroogljični ekosistemi, kot so slana močvirja, rastišča morske trave in mangrove, ter vrste, ki tem ekosistemom omogočata delovanje, prinašata vrsto koristi za blažitev podnebnih sprememb in prilagajanje nanje; poziva Komisijo, naj zasnuje kartiranje teh ekosistemov in razvije metodologije za natančno, zanesljivo in pregledno obračunavanje odvzemov in emisij ogljika iz njih na način, ki ne bo škodil ciljem na področju biotske raznovrstnosti, in poudarja, da je treba spoštovati kakovost zavarovanih območij; opozarja, da nasprotujoče si naložbe in pobude, kot je financiranje izsuševanja mokrišč in naknadno financiranje obnove istih območij, spodkopavajo učinkovitost finančnih sredstev EU ter ustvarjajo negotovost za kmete in kmetijski sektor;

([24]) Sklep Sveta (EU) 2024/1677 z dne 30. maja 2024 o odobritvi odstopa Evropske skupnosti za atomsko energijo od Pogodbe o energetski listini (UL L, 2024/1677, 13.6.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32024D1677).

([25]) Uredba (EU) 2018/841 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. maja 2018 o vključitvi emisij toplogrednih plinov in odvzemov zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva v okvir podnebne in energetske politike do leta 2030 ter spremembi Uredbe (EU) št. 525/2013 in Sklepa št. 529/2013/EU (UL L 156, 19.6.2018, str. 1, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2018/841/oj/slv).

60. poziva vse pogodbenice, naj se pri ukrepanju proti podnebnim spremembam zavežejo, da bodo varovale, spoštovale, spodbujale in izpolnjevale svoje obveznosti na področju človekovih pravic, med drugim pravice do čistega, zdravega in trajnostnega okolja ter pravic domorodnih ljudstev, kot so določene v Deklaraciji OZN o pravicah domorodnih ljudstev, in pravic lokalnih skupnosti; poudarja, da je treba podpirati in zaščititi okoljevarstvenike ter zahtevati, da bodo tisti, ki jim grozijo, odgovarjali za svoja dejanja; poudarja pomen enakosti spolov ter medgeneracijske pravičnosti pri reševanju podnebne krize; poziva vse pogodbenice, naj spoštujejo te vrednote in prizadetim skupnostim omogočijo smiselno udeležbo javnosti, dostop do informacij ter prostovoljno soglasje po predhodnem obveščanju;

61. poziva vse pogodbenice, naj na konferenci COP29 dosežejo napredek pri odločanju, da bo uravnoteženo vključeval socialni, okoljski in gospodarski steber;

62. poudarja, da je treba izvajati Kunminško-montrealski svetovni okvir za biotsko raznovrstnost h Konvenciji o biološki raznovrstnosti, tudi zato, da bi nujno čim bolj povečali prispevek narave k blažitvi podnebnih sprememb in prilagajanju nanje ter v čim večji meri zmanjšali negativne učinke podnebnih ukrepov na biotsko raznovrstnost; opozarja, da je ohranjanje biotsko raznovrstnih, nedotaknjenih ekosistemov na kopnem in v oceanih stroškovno najučinkovitejši sonaravni ukrep za boj proti podnebnim spremembam; poziva vse pogodbenice, naj okrepijo svoja prizadevanja za izpolnjevanje mednarodnih obveznosti glede biotske raznovrstnosti, in opominja na neuspeh pri izpolnitvi ciljev iz Aičija; zato pozdravlja predložitev ciljev EU;

63. poudarja, da so tla največji kopenski ponor ogljika z nepogrešljivo vlogo v svetovnem podnebnem ciklu; opozarja na čezmejne učinke, ki jih ima degradacija tal; pozdravlja vsa prizadevanja vladnih in nevladnih deležnikov, da bi čim bolj povečali potencial tal za blažitev podnebnih sprememb in povečali razpoložljivost vode; je seznanjen z vlogo predloga EU o direktivi o spremljanju in odpornosti tal;

64. poudarja uničujoče okoljske, socialne, gospodarske in kmetijske posledice dezertifikacije, suše zaradi onesnaženosti vode, poplav in gozdnih požarov, ki so še hujši zaradi podnebnih sprememb; poudarja, da je treba zavarovati, ohraniti in obnoviti vodne ekosisteme in ekosisteme, povezane z vodo, saj so izredno pomembni za podnebno odpornost in ohranjanje biotske raznovrstnosti; ponovno poudarja, da je treba gospodariti z vodo tako, da se preprečita pomanjkanje in onesnaževanje vode, kjer so vodni krogi in krogotoki virov večinoma zaprti, kar prispeva k podpiranju krožnega gospodarstva ter optimalni učinkovitosti rabe virov in njihove predelave;

65. pozdravlja, da je predsedstvo konference COP29 namenilo pozornost izzivom, povezanim z vodo, in v okviru te konference zagotovilo globalno platformo za sodelovanje in iskanje rešitev v zvezi z vodo; pozdravlja uporabo prve sistemske strategije OZN o vodi in sanitarni oskrbi kot ključnega orodja za večanje odpornosti skupnosti na podnebne spremembe;

66. poziva k poglobljenemu mednarodnemu sodelovanju, tudi na ravni povodij, za reševanje vse večje krize na področju oskrbe z vodo, zagotavljanje čiste in zelo kakovostne vode, spodbujanje trajnostnega upravljanja voda in izvajanje sonaravnih rešitev; poziva vse pogodbenice, naj sprejmejo vodne strategije v skladu s svojo podnebno politiko, da bi dosegle zanesljivo oskrbo z vodo, trajnost gospodarjenja z vodnimi viri in odpornost v zvezi z vodo, pri tem pa zagotovile splošni dostop do vode in sanitarne oskrbe, ob tem pa naj poskrbijo, da nihče ne bo zapostavljen, in dajo prednost zaščiti ranljivih skupnosti;

67. pozdravlja napoved evropske strategije za odpornost v zvezi z vodo in poziva Komisijo, naj jo hitro pripravi, da bi zagotovila ustrezno upravljanje virov in odpravo pomanjkanja vode ter tudi poskrbela, da bo povečala konkurenčno inovativnost naše vodne industrije in tehnologije; poziva EU, naj prevzame vodilno vlogo pri prizadevanjih za zaščito in obnovo vodnih ekosistemov v skladu z okvirno direktivo o vodah, strategijo EU za biotsko raznovrstnost in evropskim zelenim dogovorom;

68. priznava univerzalnost vode kot vira, ki se uporablja v vseh sektorjih, tudi tistih, ki so odgovorni za energijo, prehransko varnost in ključne digitalne storitve; priznava vlogo, ki jo imajo digitalna orodja pri vseh dejavnostih za blažitev podnebnih sprememb kot delu družbe, odporne v zvezi z vodo;

69. poziva države članice in Komisijo, naj kot orodje za boj proti podnebnim spremembam in povečanje odpornosti poskrbijo za učinkovito vodno infrastrukturo;

70. pozdravlja sprejetje sporazuma ZN o odprtem morju (pogodba o odprtem morju); poziva pogodbenice, naj nadaljujejo delo v zvezi z dialogom OZN o oceanih in podnebnih spremembah; poudarja, da so podnebni mehanizmi odvisni od zdravja oceanov in morskih ekosistemov, ki so zdaj izpostavljeni globalnemu segrevanju, onesnaževanju, čezmernemu izkoriščanju morske biotske raznovrstnosti, zakisljevanju, zmanjševanju količine kisika in obalni eroziji; poziva vse pogodbenice, naj povečajo odpornost in zaščitijo oceanske ponore ogljika, kar naj zajema tudi zaščito morskih ekosistemov, kot so mangrove, morski travniki in koralni grebeni; pozdravlja zavezo predsednice Evropske komisije Ursule von der Leyen, da se bo začel izvajati evropski pakt za oceane;

71. poudarja, da morajo vsi sektorji prispevati k zmanjšanju emisij;

72. poudarja, da se je treba na svetovni ravni nujno boriti proti onesnaževanju s plastiko, ki resno ogroža morske ekosisteme, biotsko raznovrstnost in zdravje ljudi, saj v oceane po ocenah vsako leto zaide 8 milijonov ton plastike; poudarja, da se je treba boriti proti mikroplastiki, še posebej v oceanskih in sladkovodnih ekosistemih; pozdravlja tekoče delo v zvezi s svetovnim sporazumom o plastiki; poziva EU, naj prevzame vodilno vlogo pri zavzemanju za pogodbo, s katero bi dosegli trajnostne ravni proizvodnje plastike, postopno odpravili škodljivo plastiko za enkratno uporabo, spodbujali inovacije na področju trajnostnih alternativ in načel krožnega gospodarstva ter spodbujali razširjeno odgovornost proizvajalca, da bi zagotovili obravnavo celotnega življenjskega cikla plastike in dali prednost skupnostim, ki jih je onesnaževanje s plastiko najbolj prizadelo; poziva k svetovnemu cilju za odpravo onesnaževanja okolja s plastiko do leta 2040;

73. poudarja, da se je treba boriti proti onesnaževanju s kemikalijami; poziva k pospešenemu ukrepanju za uresničitev celovitega načrta iz globalnega okvira za kemikalije, v skladu s katerim bi preprečili škodo, ki jo povzročajo kemikalije in odpadki;

74. poudarja, da je treba zaščititi zdravje in blaginjo ljudi in skupnosti, ki so jih prizadele škodljive posledice podnebnih sprememb; poudarja, da je treba prihodnjim generacijam zagotoviti pravičen dostop do trajnostnega, odpornega in zdravega okolja;

75. meni, da bi bilo treba okoljske politike oblikovati tako, da bodo popolnoma usklajene s pristopom „eno zdravje“; opozarja, kako pomemben je dan zdravja na konferenci COP29, da bi našli rešitve za skupne zdravstvene izzive;

76. poudarja tesno povezavo med onesnaževanjem zraka in podnebnimi spremembami; pozdravlja mednarodna prizadevanja za obravnavanje podnebnih sprememb in kakovosti zraka s pobudami, kot sta Konvencija Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo (UNECE) o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja ter koalicija za podnebje in čist zrak; poziva vse pogodbenice, naj izboljšajo sodelovanje na tem področju in politike o kakovosti zraka uskladijo s podnebnimi ukrepi, da bi zaščitili javno zdravje in okolje na svetovni ravni;

77. poudarja, da bodo podnebne spremembe prispevale k večji odpornosti na antibiotike; v zvezi s tem poudarja, da je treba nujno sprejeti ukrepe na področju antimikrobične odpornosti ter poziva pogodbenice, naj sklenejo svetovni dogovor za zmanjšanje uporabe antimikrobikov in se borijo proti tveganju odpornosti;

78. želi spomniti, da so v svetovnem merilu mesta kriva za 70 % svetovnih emisij CO_2 ([26]); poudarja, da so lokalni in regionalni organi ključni akterji pri podnebnih ukrepih; poudarja, da jim je treba omogočiti dostop do finančnih mehanizmov in pred konferenco COP30 poglobiti sodelovanje z njimi pri pripravi, financiranju in izvajanju nacionalno določenih prispevkov, pa tudi pri pripravi nacionalnih načrtov prilagajanja, nacionalnih strategij in akcijskih načrtov za biotsko raznovrstnost ter dolgoročnih strategij;

Prizadevanja v vseh sektorjih

79. pozdravlja, da je vseh 158 držav pravočasno podpisalo svetovno zavezo za metan; poziva podpisnice svetovne zaveze za metan, naj pospešijo ukrepe za zmanjšanje emisij metana do leta 2030 ter izboljšajo upravljanje v zvezi z metanom tako, da pripravijo splošni okvir za napredek pri uresničevanju skupne zaveze; poziva, naj se pobudi čim prej pridružijo zlasti pogodbenice z velikimi emisijami metana, ki tega doslej še niso storile; poziva h kvantificirani in znanstveno utemeljeni oceni napredka, doseženega od sprejetja zaveze na konferenci COP26;

([26]) Shukla, P. R. in Skea, J. (ur.), *Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change – Working Group III Contribution to the Sixth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change*, Medvladni panel za podnebne spremembe, 2022.

80. poziva vse pogodbenice, naj v svoje nacionalno določene prispevke vključijo posebne cilje za zmanjšanje emisij metana;

81. opozarja na uredbo EU o zmanjšanju emisij metana v energetskem sektorju ([27]), ki se bo od 1. januarja 2027 uporabljala tudi za uvoznike surove nafte, zemeljskega plina in premoga v EU; poudarja, da je treba zmanjšati emisije metana v vseh sektorjih v Uniji;

82. poudarja, da je prometni sektor edini, v katerem so se emisije na ravni EU od leta 1990 povečale, in da to ni skladno s podnebnimi cilji EU; poudarja, da bo za njihovo doseganje potrebno večje in hitrejše zmanjšanje emisij v vseh prometnih podsektorjih, med drugim tudi v letalskem in pomorskem; pozdravlja vključitev emisij iz pomorskega prometa v sistem EU za trgovanje z emisijami (EU ETS); poudarja, da je treba podpreti prehod na druge oblike prevoza in intermodalni prevoz ter povečati privlačnost čistih načinov prevoza, in sicer z izboljšano internalizacijo zunanjih učinkov, pri tem pa zagotoviti razpoložljivost ustreznih alternativ, sprejeti ukrepe za uravnavanje povpraševanja in določiti zahteve glede učinkovitosti in krožnosti;

83. poziva Komisijo, naj poskrbi, da bodo ukrepi za razogljičenje prometa socialno pravični, tudi tako, da se v podnebne politike EU vključijo emisije iz superjaht, zasebnih reaktivnih letal in poslovnih letal;

84. poziva Mednarodno pomorsko organizacijo (IMO), naj sprejme ukrepe za zmanjšanje emisij iz pomorskega prometa v skladu z znanstveno utemeljenimi cilji in omejitvijo segrevanja na raven pod 1,5 °C, kot je določeno v Pariškem sporazumu; je zaskrbljen zaradi počasnega napredka organizacije pri zmanjševanju emisij v mednarodnem pomorskem prometu; poziva EU, naj se zavzame za sprejetje strožjih globalnih ciljev in rokov; opozarja, da bi morala EU v skladu z določbami iz direktive o sistemu trgovanja z emisijami ([28]) pregledati področje uporabe pomorske zakonodaje o sistemu EU za trgovanje z emisijami, če v pogajanjih Mednarodne pomorske organizacije ne bodo doseženi ukrepi v skladu s Pariškim sporazumom; poziva Komisijo in države članice, naj v okviru Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja ponovno začnejo pogajanja o pripisovanju mednarodnih ladijskih emisij v nacionalne evidence, tako da bo ustrezno upoštevan obseg sistema trgovanja z emisijami EU in uredbe FuelEU za pomorstvo ([29]);

85. poudarja, da se mora letalski sektor nujno uskladiti s svetovnimi podnebnimi cilji, predvsem z omejitvijo segrevanja na raven pod 1,5 °C, določeno v Pariškem sporazumu; je zaskrbljen zaradi počasnega napredka Mednarodne organizacije civilnega letalstva pri zmanjševanju emisij v mednarodnem zračnem prometu; organizacijo poziva, naj v okviru svoje sheme za poravnavo in zmanjševanje emisij ogljika za mednarodno letalstvo sprejme ambicioznejše ukrepe za njihovo zmanjšanje; opozarja, da mora Komisija preučiti razširitev področja uporabe EU ETS na lete in letališča zunaj Evropskega gospodarskega prostora v skladu z določbami direktive o sistemu trgovanja z emisijami, če organizacija ne bo dosegla zmanjšanja emisij v skladu s Pariškim sporazumom;

86. opozarja, da je vpliv letalskih dejavnosti na podnebje, ki ni povezan s CO_2, po ocenah dvakrat večji ([30]) od vpliva samega CO_2; poudarja, da je treba zbrati znanje o vplivu letalskih dejavnosti, ki niso povezane s CO_2, na podnebje, tako za lete znotraj EU kot tudi za lete iz držav zunaj EU ter vanje, in oceniti potrebe po ukrepih za zmanjšanje tega vpliva v skladu s pravili in roki, določenimi v direktivi o EU ETS;

87. poziva k pospešenemu razvoju in uporabi trajnostnih goriv v letalskem in pomorskem sektorju;

([27]) Uredba (EU) 2024/1787 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o zmanjšanju emisij metana v energetskem sektorju in spremembi Uredbe (EU) 2019/942 (UL L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32024R1787).

([28]) Direktiva 2003/87/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. oktobra 2003 o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Uniji in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES (UL L 275, 25.10.2003, str. 32, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32003L0087).

([29]) Uredba (EU) 2023/1805 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. septembra 2023 o uporabi obnovljivih in nizkoogljičnih goriv v pomorskem prometu ter spremembi Direktive 2009/16/ES (UL L 234, 22.9.2023, str. 48, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32023R1805).

([30]) Transport & Environment, Murphy, A. in Simon, V., *Private jets: can the super rich supercharge zero-emission aviation?* (Zasebna reaktivna letala: ali lahko najbogatejši letijo brez emisij?), Evropska federacija za promet in okolje, Bruselj, 2021.

88. ponovno poziva vse pogodbenice, vključno z državami članicami EU, naj sprejmejo ukrepe za odvračanje od uporabe zasebnih reaktivnih letal; poudarja nesorazmeren vpliv, ki ga imajo taka letala na podnebje, saj na potnika onesnažujejo do 14-krat bolj kot komercialna; poudarja, kako pomembno je voditi z zgledom in poziva vse udeležence konference COP29, tudi iz institucij EU, naj se vzdržijo uporabe zasebnih reaktivnih letal in pri potovanjih izberejo način prevoza, ki najmanj onesnažuje okolje;

89. opozarja, da kmetijski sektor na svetovni ravni povzroča 10–12 % antropogenih emisij in 11 % vseh emisij EU v letu 2020 ([31]); ugotavlja, da so se emisije iz kmetijstva na ravni EU od leta 1990 zmanjšale za četrtino ([32]) vendar so v zadnjih dveh desetletjih ostale razmeroma stabilne;

90. vendar poudarja, da so pri tem kmetje in kmetijski sektor pod vse večjim pritiskom zaradi učinkov podnebnih sprememb, vključno z naraščajočimi temperaturami, sušami, nepredvidljivimi padavinami in poplavami, ter priznava, da so nepogrešljivi partnerji pri zagotavljanju prehranske varnosti, ohranjanju živahnih podeželskih območij in doseganju ciljev podnebne nevtralnosti; v zvezi s tem poudarja, da si je treba še naprej prizadevati za trajnostne in odporne prehranske sisteme, ter priznava potencial za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v kmetijskem sektorju ter potencialni prispevek kmetov in gozdarjev k naravnemu odvzemanju in shranjevanju ogljika v tleh in gozdovih; poudarja, da je treba kmetom dati priložnost, da dejavno prispevajo k razvoju politik za blažitev podnebnih sprememb, prilagajanje nanje in ohranjanje ekosistemov ter pri njih sodelujejo; v zvezi s tem pozdravlja strateški dialog o prihodnosti kmetijstva EU in zavezo predsednice Komisije Ursule von der Leyen, da bo v prvih 100 dneh mandata nove Komisije predstavila vizijo za kmetijstvo in prehrano za dolgoročno konkurenčnost in trajnostnost kmetijskega sektorja EU v okviru omejitev planeta;

91. poudarja, da bodo prehod na bolj trajnostne kmetijske prakse in krajše dobavne verige ter bolj zdravo hrano, način prehranjevanja in življenjski stil ter zmanjšanje živilskih odpadkov znatno zmanjšali emisije v prehranski verigi, pripomogli k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, zmanjšali pritisk na biotsko raznovrstnost in zemljišča, zmanjšali onesnaževanje zraka in vode ter pomagali obnoviti kakovost tal in ekosistemov; ponovno poudarja, da je treba obravnavati problematiko prekomerne porabe močno predelanih proizvodov;

92. poudarja, da so potrebni politični okviri, ki bodo podpirali kmete, s posebnim poudarkom na malih kmetih, pri prehodu na trajnostne kmetijske prakse, in sicer z zagotavljanjem orodij, mehanizmov, tehnik, priložnosti, usposabljanja in finančnih spodbud za sprejetje podnebju prilagojenih kmetijskih praks, ki bodo izboljšale produktivnost, hkrati pa prispevale k prilagajanju podnebnim spremembam in njihovi blažitvi, ter nagrajevale kmete in gozdarje, ki bodo prispevali k razogljičenju gospodarstva in delu z naravo ter bodo ohranjali biotsko raznovrstnost in naravne ekosisteme; poudarja, da je treba kmetijskemu sektorju nuditi celovite metodologije za vzpostavitev sistema za obračunavanje emisij toplogrednih plinov, ki bi zajemal različne vrste kmetijstva; poziva EU, naj poveča naložbe v zelene tehnologije in inovacije v kmetijskem sektorju, kot so precizno kmetijstvo, trajnostni namakalni sistemi, kmetijske prakse, prilagojene podnebnim spremembam, in agroekološke prakse, ki omogočajo učinkovitejšo rabo virov, kot sta voda in energija; poleg tega poudarja, kako pomembne so politike, ki olajšujejo dostop do takih inovativnih rešitev in digitalnih orodij; poudarja, da je treba razvijati bolj trajnostno kmetijstvo, tudi z alternativnimi možnostmi za kmete, da bi zmanjšali uporabo in izdelavo sintetičnih gnojil in pesticidov; je seznanjen, da bi ta ukrep ter povečanje uporabe naravne sekvestracije ogljika in organskih snovi v tleh lahko prinesla številne koristi, kot sta boljša rodovitnost tal, obnova biotske raznovrstnosti ter precejšen potencial za blažitev podnebnih sprememb; poudarja, da se je treba bolj osredotočiti na odpornost s podpiranjem obvladovanja tveganja dolgotrajnih suš, spodbujanjem posevkov z manjšo porabo vode, in spodbujanjem trajnostnih praks, ki izboljšujejo odpornost ekosistemov;

93. poziva vse pogodbenice, naj si še naprej prizadevajo za izvajanje deklaracije s konference COP28 v Združenih arabskih emiratih o trajnostnem kmetijstvu, odpornih prehranskih sistemih in podnebnih ukrepih;

94. poudarja, da je treba na svetovni ravni zagotoviti enake konkurenčne pogoje za kmetijsko proizvodnjo, ki temelji na visokih standardih za varstvo okolja, dobrobiti živali in spremljanju skladnosti;

([31]) Evropska agencija za okolje, *Progress and prospects for decarbonisation in the agriculture sector and beyond* (Napredek in obeti za razogljičenje v kmetijskem sektorju in širše), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2022.

([32]) Evropska agencija za okolje, *EEA greenhouse gas – data viewer* (Pregledovalnik podatkov o toplogrednih plinih), 13. avgust 2024.

95. poudarja, da mora obrambni sektor prispevati k zmanjšanju emisij, hkrati pa ohraniti operativno učinkovitost, ter da bi bilo treba pospešiti razvoj tehnologij in strategij za razogljičenje v tem sektorju; ugotavlja, da je vključitev razčlenjenih vojaških emisij v podatke, predložene UNFCCC, prostovoljna in da trenutno iz teh podatkov ni mogoče opredeliti sporočenih vojaških emisij toplogrednih plinov; poziva podpredsednika Komisije/visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, Komisijo in Svet, naj oblikujejo predlog za pregledno poročanje o vojaških emisijah Okvirni konvenciji OZN o spremembi podnebja, pri čemer naj priznajo sprejetje strateškega kompasa za varnost in obrambo ter v celoti izvajajo časovni načrt za podnebne spremembe in obrambo;

96. poudarja, da je mehanizem EU za ogljično prilagoditev na mejah (CBAM) bistveno orodje za učinkovito določanje cen emisij iz proizvodov, uvoženih v EU, zmanjšanje emisij iz njih in obravnavanje selitve virov CO_2, hkrati pa podpira uvedbo oblikovanja cen ogljika po vsem svetu s spremljevalnimi ukrepi za razogljičenje industrije v najmanj razvitih državah; poziva Komisijo, naj si prizadeva za razširitev področja uporabe mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah v skladu z določbami uredbe CBAM ([33]), pri čemer naj sodeluje z državami izven EU, da bi olajšala pravilno izvajanje mehanizma in spodbudila uvedbo cen ogljika;

97. pozdravlja dejstvo, da po podatkih Svetovne banke določanje cen ogljika ([34]) zdaj zajema 24 % svetovnih emisij; kljub temu obžaluje, da sta pokritost in raven cen še vedno veliko prenizki, da bi dosegli cilje Pariškega sporazuma; pozdravlja, da je več trgovinskih partneric EU uvedlo trgovanje z ogljikom ali druge mehanizme določanja cen; poziva Komisijo, naj še naprej spodbuja in podpira druge pogodbenice pri uvedbi ali izboljšanju podobnih mehanizmov za oblikovanje cen ogljika ter naj preuči povezave in druge oblike sodelovanja z že obstoječimi mehanizmi za oblikovanje cen ogljika v državah zunaj EU; poziva Komisijo, naj v zvezi s tem uvede varovala, da bodo morebitne povezave s sistemom EU za trgovanje z emisijami še naprej dodatno in trajno prispevale k blaženju podnebnih sprememb in ne bodo škodovale zavezam EU glede domačih emisij toplogrednih plinov; pozdravlja ustanovitev projektne skupine Komisije za mednarodno diplomacijo cen ogljika in trgov ter poziva Komisijo, naj poskrbi, da bo ta skupina pravočasno v celoti operativna;

98. ugotavlja, da je v pregledu globalnega stanja poudarjeno, kako pomembno je v prizadevanjih za boj proti podnebnim spremembam preiti na trajnostni življenjski slog ter prevzeti trajnostne vzorce potrošnje in proizvodnje, tudi z uporabo pristopov krožnega gospodarstva, zato je treba krožno gospodarstvo v EU še naprej razvijati, tudi s podpiranjem inovacij in naložb na področju rešitev in poslovnih modelov, zasnovanih na krožnosti, ter na trgih sekundarnih surovin, in poudarja, da je treba zmanjšati odpadke in povečati recikliranje; želi spomniti na zavezo v osmem okoljskem akcijskem programu, da se bo odtis materialov in potrošnje EU znatno zmanjšal, da bi bil čim prej znotraj omejitev planeta; poziva Komisijo, naj določi ukrepe, s katerimi bi pospešili prehod na krožno gospodarstvo in trajnostno rabo virov, hkrati pa zagotovili, da bi bil ta prehod pravičen in vključujoč;

99. poudarja, da je treba obravnavati vpliv tekstilnega sektorja na podnebje in okolje, saj povzroča približno 8–10 % svetovnih emisij toplogrednih plinov in porablja precej virov, zlasti vode in energije ([35]); priznava, da mora tekstilna industrija zavzeti pomembno vlogo pri prehodu na krožno gospodarstvo in se spopasti z izzivi, kot so preprečevanje nastajanja odpadkov, ravnanje z odpadki, odstranjevanje mikroplastike, poraba vode, prekomerna proizvodnja, splošna trajnost in nestrupenost proizvodnega procesa in možnost recikliranja tekstilnih izdelkov, vključno z zagotavljanjem, da je tekstil zasnovan tako, da je trajen in ga je mogoče reciklirati; poudarja, da je nujno treba vzpostaviti svetovne standarde, kdaj lahko blagovne znamke podajo zelene trditve o posameznem izdelku;

100. poudarja, da se je treba boriti proti zelenemu zavajanju s prizadevanji za vzpostavitev doslednih in preglednih svetovnih standardov za zelene trditve, da bi potrošnikom pomagali pri sprejemanju informiranih odločitev in preprečili zeleno zavajanje, in sicer z zagotavljanjem, da bodo trditve o trajnostnosti podprte s preverljivimi dokazi;

101. poudarja, da podnebne spremembe, pomanjkanje vode in degradacija okolja povzročajo pomanjkanje naravnih virov, s tem lahko povečajo konflikte in napetosti, pa tudi pomanjkanje hrane in naravne katastrofe ter so glavni vzrok za razseljevanje ljudi in pogostejša tveganja;

([33]) Uredba (EU) 2023/956 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o vzpostavitvi mehanizma za ogljično prilagoditev na mejah (UL L 130, 16.5.2023, str. 52, ELI: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX:32023R0956).

([34]) Svetovna banka, *State and Trends of Carbon Pricing 2024*, Svetovna banka, Washington, 21. maj 2024.

([35]) International Finance Corporation, *Strengthening sustainability in the textile industry* (Povečanje trajnostnosti v tekstilni industriji), International Finance Corporation, Washington DC, 2023.

102. ugotavlja, da je Sredozemlje ena od regij, ki jih bodo podnebne spremembe najbolj prizadele, saj se segreva 20 % hitreje od svetovnega povprečja, pri čemer napovedi kažejo, da bo v naslednjih 20 letih kar 250 milijonov ljudi doživelo pomanjkanje vode ([36]) in vse pogostejše gozdne požare, kar bo imelo resne posledice za preživetje obalnih skupnosti, gospodarske sektorje in biotsko raznovrstnost; poziva Komisijo in države članice, naj nemudoma ukrepajo ter sodelujejo s sredozemskimi partnerji pri izvajanju ambicioznega prilagajanja in izvajanju blažilnih ukrepov, pri čemer naj se osredotočijo na upravljanje voda, obnovo ekosistemov in trajnostni gospodarski prehod;

103. opozarja, da podnebne spremembe vplivajo na kulturno dediščino s hitrostjo in obsegom brez primere; poudarja, da je treba storiti več za zaščito in varstvo svetovne kulturne in naravne dediščine ter se pri tem osredotočiti na povečanje pripravljenosti na tveganje ter povečanje odpornosti na podnebne spremembe;

104. poudarja, da je treba okrepiti ukrepe EU na področju prilagajanja podnebnim spremembam, odpornosti in pripravljenosti nanje s krepitvijo mehanizma EU na področju civilne zaščite, da bi povečali zmogljivost EU za preprečevanje in obvladovanje vse pogostejših obsežnih in čezmejnih naravnih nesreč;

105. se zaveda vse večjega znanstvenega in političnega zanimanja za spreminjanje sončnega sevanja kot predlaganega nabora pristopov podnebnega inženiringa, na primer dodajanja aerosolov v stratosfero, za umetno odbijanje sončne svetlobe in hlajenje planeta; poudarja, da spreminjanje sončnega sevanja ne odpravlja temeljnih vzrokov podnebnih sprememb, da ni znanstvene zanesljivosti glede učinka ter da ogroža podnebno in geopolitično stabilnost, potencialno na katastrofalen način; želi spomniti, da je bila resolucija OZN o globalnem upravljanju blokirana; poziva Komisijo, naj sprejme ukrepe proti spreminjanju sončnega sevanja, tako da sklene sporazum o neuporabi in ustavi njegovo uvedbo, omeji njegov razvoj in nasprotuje prihodnji institucionalizaciji spreminjanja sončnega sevanja v mednarodnih institucijah v skladu s previdnostnim načelom, saj ni dokazov glede varnosti ter popolnega globalnega soglasja o njegovi sprejemljivosti;

Podnebne spremembe in spol

106. poudarja, kako pomemben je vključujoč pristop v procesu UNFCCC, vključno z delovnim programom za pravični prehod; poziva vse pogodbenice, vključno z EU in njenimi državami članicami, naj okrepijo prizadevanja za vključitev enakosti spolov v revidirane nacionalno določene prispevke in nacionalne načrte prilagajanja, pa tudi v podnebne in okoljske politike, zlasti tiste, ki se nanašajo na blažitev, prilagajanje ter izgubo in škodo; poudarja, da morajo vse pogodbenice sprejeti konkretnejše ukrepe za izpolnitev zavez iz akcijskega načrta za enakost spolov, dogovorjenega na konferenci COP25, ter se dogovoriti o novem delovnem programu za enakost spolov in povezanem akcijskem načrtu za obdobje po letu 2024; poziva države članice in Komisijo, naj okrepijo prizadevanja za doseganje ciljev iz akcijskega načrta za enakost spolov III;

107. meni, da je treba povečati in olajšati dostop žensk do vključujočega podnebnega financiranja, pri čemer ugotavlja, da imajo ženske nesorazmerno manjši dostop do finančnih sredstev za projekte prilagajanja podnebnim spremembam in blažitve podnebnih sprememb; poziva EU in države članice, naj poročajo, kako se vidik spola upošteva pri njihovem prispevanju k podnebnemu financiranju, ter izboljšajo skladnost med podporo na področjih enakosti spolov in podnebja, in sicer prek instrumentov za zunanje delovanje in Evropske investicijske banke (EIB);

108. poudarja, kako pomembno je povečati udeležbo žensk pri odločanju v okviru podnebne diplomacije, tudi v delegacijah za konferenco pogodbenic in v vodstvu na vseh ravneh podnebnih ukrepov; poziva vse pogodbenice, naj si prizadevajo za enako zastopanost spolov v svojih delegacijah in na vseh ravneh odločanja in pogajanj o podnebnih spremembah; poziva vse pogodbenice, naj imenujejo nacionalno kontaktno točko za enakost spolov in podnebne spremembe ter povečajo s tem povezana sredstva, usposabljanje in podporo, tudi v EU;

109. poudarja, da se sposobnost prilagajanja in ranljivost razlikujeta glede na spol, starost, sposobnost, raso in poklic; zato poziva vse pogodbenice, naj v svojih nacionalnih načrtih prilagajanja, sporočilih o prilagajanju in nacionalno določenih prispevkih ocenijo potrebe ranljivega prebivalstva, se odzovejo nanje in jih prednostno obravnavajo;

([36]) Mediterranean Experts on Climate and environmental Change (MedECC), *Risks associated to climate and environmental changes in the Mediterranean region. A preliminary assessment by the MedECC Network Science-policy interface – 2019* (Tveganja, povezana s podnebnimi in okoljskimi spremembami v Sredozemlju. Predhodna ocena vmesnika mreže MedECC za znanstveno politiko – 2019), 2019.

110. poudarja, da je treba pospešiti ukrepe za zmanjšanje tveganja nesreč, ki upoštevajo vidik spola, in s tem izvajanje Sendajskega okvira, ki upošteva vidik spola; poziva k nadaljnjim prizadevanjem za prednostno obravnavo in upoštevanje vidika spola pri pripravljenosti na nesreče, zlasti z uporabo razpršenih naborov podatkov za zmanjšanje tveganja nesreč;

Industrija, mala in srednja podjetja ter konkurenčnost

111. meni, da je konferenca COP29 pomemben korak od podpisa Pariškega sporazuma leta 2015; poudarja, da bi morala biti prizadevanja za boj proti podnebnim spremembam usmerjena v zmanjšanje energijske revščine, povečanje odpornosti in konkurenčnosti industrije ter malih in srednjih podjetij EU ter ustvarjanje priložnosti za industrijo EU ter mala in srednja podjetja, ki bi jih bilo mogoče izkoristiti, če bi se zakonodajalci zavezali pravočasnemu, prilagojenemu, solidarnemu in ustreznemu političnemu odzivu ter stabilnemu in predvidljivemu okviru prehoda; poziva vse pogodbenice UNFCCC, naj se zavežejo in izvajajo te ustrezne politike in ukrepe;

112. poudarja, da lahko dobro zasnovane omogočitvene politike zagotovijo, da bodo podnebni ukrepi, inovacije, razogljičenje, ustvarjanje delovnih mest in konkurenčnost tesno povezani; opozarja, da bodo z naložbami v inovativne, trajnostne industrije in tehnologije v skladu s čistim in pravičnim prehodom naše podnebje, gospodarstvo, kakovostna delovna mesta in socialna blaginja uspešni;

113. meni, da je izjemno pomembno, da EU zagotovi pravičen, hiter in pravičen prehod, da bi ohranila javno podporo podnebnim ukrepom in dajala zgled ter zagotovila prednost prvega na trgu, hkrati pa zaščitila notranji trg pred nelojalno konkurenco iz tretjih držav in ohranila enake konkurenčne pogoje za evropsko industrijo na mednarodni ravni, zlasti z obravnavanjem visokih cen energije, ki trenutno ovirajo njihovo konkurenčnost;

114. meni, da bosta za to, da najpozneje do leta 2050 postane prva podnebno nevtralna celina, hkrati pa se poveča naša konkurenčnost, potrebna temeljita industrijska preobrazba in prilagajanje v večini sektorjev; meni, da bodo potrebne obsežne naložbe v podporo preoblikovanju energetskega sistema, ob upoštevanju različnih izhodišč držav članic; poziva EU, naj razmisli o boljši uskladitvi finančnega okvira s Pariškim sporazumom;

115. poudarja, da bi morala EU storiti vse, kar je v njeni moči, da bi ohranila vodilni položaj in svetovno konkurenčnost svojih industrijskih panog ter malih in srednjih podjetij pri prehodu na gospodarstvo z ničelno stopnjo neto emisij toplogrednih plinov; poudarja, da je treba z inovativnimi politikami ponovno pridobiti, ohraniti in razširiti področja vodilne vloge EU;

116. poudarja, da se industrijske panoge ter mala in srednja podjetja soočajo z znatnim preoblikovanjem v smeri gospodarstva z ničelno stopnjo neto emisij; poudarja, da je treba zagotoviti ustrezna orodja in podporo za prehodno fazo, hkrati pa spodbujati inovacije in zagotavljati konkurenčnost; opozarja, da morajo zakonodajalci mala in srednja podjetja pri tem prehodu podpirati in spodbujati, zlasti z zagotavljanjem dostopa do finančnih sredstev za trajnostne tehnologije, storitve in procese ter s poenostavitvijo upravnih postopkov, pa tudi z zagotavljanjem enakih možnosti pri javnih naročilih;

117. poudarja, da je treba evropsko industrijo hitro nadalje razogljičiti, hkrati pa okrepiti njeno konkurenčnost, in ohraniti podporo EU tem prizadevanjem; v zvezi s tem opozarja na sprejetje akta o neto ničelni industriji in je seznanjen z napovedjo, da bosta prihodnji akt o pospeševanju razogljičenja industrije in nov dogovor o čisti industriji namenjena usmerjanju naložb v infrastrukturo in industrijo, zlasti v energetsko intenzivnih sektorjih, ter podpiranju vodilnih trgov pri razvoju, proizvodnji in razširjanju čistih tehnologij v industriji; meni, da bi moral sklad EU za inovacije še naprej podpirati širitev čistih in inovativnih tehnologij in njihovih dobavnih verig;

118. poudarja, da ima lahko upravljanje ogljika vlogo pri zmanjševanju emisij iz proizvodnih procesov v panogah, v katerih je težko zmanjšati emisije, in pri zmanjševanju neizogibnih emisij; v zvezi s tem je seznanjen z nedavno strategijo za industrijsko upravljanje ogljika, katere namen je razviti akcijski načrt EU za povečanje zajemanja, shranjevanja, prevoza in uporabe emisij CO_2 iz industrijskih obratov in obratov za proizvodnjo energije ter za odstranjevanje CO_2 iz ozračja;

119. poudarja, da so potrebna ustrezna finančna sredstva za podporo prehodu v naslednjem večletnem finančnem okviru, tudi s posebnimi instrumenti financiranja, ki učinkovito obravnavajo potrebe evropske industrije po financiranju;

120. se zaveda bistvene vloge malih in srednjih podjetij, zlasti mikropodjetij in zagonskih podjetij, pri spodbujanju in zagotavljanju inovacij, zaposlovanja in rasti ter vodenju digitalnega in zelenega prehoda prek inovacij in najsodobnejših tehnoloških rešitev; poudarja, da mala in srednja podjetja potrebujejo jasno, dosledno in predvidljivo zakonodajo za rast in ustvarjanje delovnih mest; poudarja specifične ovire, s katerimi se morajo ta podjetja soočiti pri dostopu do finančnih instrumentov ter javnega in zasebnega kapitala;

121. poudarja, da je treba spodbujati konkurenčne trge za surovine in redke kovine, ki so bistvene za zeleni prehod; poudarja, da nadaljnja odvisnost od maloštevilnih dobaviteljev negativno vpliva na industrijo EU, in poziva k diverzifikaciji dobaviteljev; v zvezi s tem pozdravlja sprejetje akta o kritičnih surovinah in namero Komisije, da predlaga nov akt o krožnem gospodarstvu; poudarja, da je krožno gospodarstvo ključnega pomena za doseganje najvišje učinkovite rabe virov in neodvisnosti v zvezi s kritičnimi surovinami; poudarja, da je treba izboljšati mednarodno oskrbo, tudi prek prihodnjih partnerstev za čisto trgovino in naložbe, hkrati pa zagotoviti, da se bodo uporabljali enaki socialni in okoljski standardi ter standardi na področju človekovih pravic, kot veljajo v EU;

122. poudarja, da so potrebni posebni programi kvalifikacij, vključno s programi preusposabljanja in izpopolnjevanja, ki so bistveni za okrepitev delovne sile in zadovoljitev vse večjega povpraševanja po delovni sili na področju čistih in inovativnih tehnologij, energijske učinkovitosti, obnovljivih virov energije, prenove stavb in shranjevanja energije; v zvezi s tem opozarja na pomen akademij za neto ničelno industrijo; poudarja, da je treba vlagati v izobraževanje na področjih naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, da bi izpolnili zahteve trga dela in spodbudili inovacijski potencial EU; poudarja pomen posvetovanja z vsemi socialnimi partnerji pri evidentiranju pomanjkanja veščin ter oblikovanju nabora orodij politike za njihovo odpravo;

Energetska politika

123. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da so se subvencije za fosilna goriva v zadnjih letih po vsem svetu skokovito povečale ([37]); obžaluje, da so subvencije za energijo iz fosilnih goriv v EU ostale nespremenjene od leta 2008 in znašajo približno 55–58 milijard EUR na leto, leta 2022 pa so se povečale na 123 milijard EUR; v zvezi s tem ugotavlja, da sedanji naložbeni trendi niso usklajeni z ravnmi, ki jih svet potrebuje za doseganje ciljev, dogovorjenih na konferenci COP28, glede potrojitve zmogljivosti za obnovljive vire energije in podvojitve stopnje izboljšanja energijske učinkovitosti, ter da je treba v letu 2030 podvojiti sedanjo letno porabo za proizvodnjo električne energije iz obnovljivih virov, omrežja in shranjevanje ([38]);

124. poudarja neizkoriščen potencial geotermalne energije za pomemben prispevek k doseganju ciljev Pariškega sporazuma in energetske politike EU; spodbuja pogodbenice, naj si izmenjujejo najboljše prakse, tehnološko znanje in izkušnje ter rezultate raziskav in inovacij na področju geotermalnih tehnologij;

125. opozarja na energetske vidike izida prvega globalnega pregleda stanja v okviru soglasja iz Združenih arabskih emiratov, zlasti na prehod s fosilnih goriv, da bi do leta 2050 dosegli ničelno stopnjo neto emisij toplogrednih plinov, v skladu z znanostjo, potrojitvijo zmogljivosti za energijo iz obnovljivih virov na svetovni ravni in podvojitvijo povprečne svetovne letne stopnje izboljšanja energetske učinkovitosti do leta 2030, ter na poziv k pospešitvi izvajanja čistih, trajnostnih, varnih in energijsko učinkovitih tehnologij in sistemov ter naložb vanje; poziva k stalnemu ocenjevanju napredka, doseženega pri izpolnjevanju teh ciljev;

126. ugotavlja, da je zaželeno določiti dopolnilni globalni cilj šestkratnega povečanja shranjevanja energije v elektroenergetskem sektorju na 1 500 GW in širše povečati prožnost sistema do leta 2030 v skladu s cilji, o katerih so se aprila 2024 dogovorili ministri in ministrice skupine G7 za energijo; poudarja, da je treba več pozornosti nameniti tehnološkim rešitvam za zmanjšanje toplogrednih plinov v ozračju;

([37]) Mednarodna agencije za energijo, *Fossil Fuels Consumption Subsidies 2022* (Subvencije za porabo fosilnih goriv 2022), februar 2023.

([38]) Mednarodna agencije za energijo, *World Energy Investment 2024: Overview and key findings* (Svetovne naložbe v energijo 2024: pregled in ključne ugotovitve), junij 2024.

127. poudarja pomen globalnega zmanjšanja emisij metana v dobavnih verigah fosilnih goriv med prehodom na sisteme čiste energije, da bi dosegli svetovno raven zmanjšanja emisij metana za 75 % do leta 2030, kot je razvidno iz scenarija Mednarodne agencije za energijo o neto ničelnih emisijah do leta 2050; poziva podpisnice svetovne zaveze za metan, naj pospešijo ukrepe za zmanjšanje njegovih emisij do leta 2030; ugotavlja, da uredba o metanu ([39]) uvaja globalna orodja za spremljanje, da bi povečali preglednost emisij metana iz uvoza nafte, plina in premoga v EU ter zagotovili enake konkurenčne pogoje za vse upravljavce iz EU in zunaj nje, ob upoštevanju zanesljivosti oskrbe;

128. poudarja, da podnebne spremembe in skrajni vremenski dogodki vse resneje vplivajo na naše energetske sisteme, vključno s proizvodnjo vodne energije, donosom bioenergije, učinkovitostjo termoelektrarn ter potrebami po ogrevanju in hlajenju; ugotavlja, da imajo lahko obnovljivi viri energije pogosto različne ravni proizvodnje, kar poudarja potrebo po razvoju skladiščnih zmogljivosti;

129. poudarja poglobljeni pregled energetske zakonodaje EU v okviru svežnja „Pripravljeni na 55“, ki je to zakonodajo uskladil z ambicioznejšim ciljem EU glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za vsaj 55 % do leta 2030, da bi najpozneje do leta 2050 dosegli podnebno nevtralnost; poudarja, da je doseganje naših podnebnih in energetskih ciljev odvisno od učinkovitega izvajanja svežnja „Pripravljeni na 55“; meni, da bi si morale druge strani podobno in ustrezno prizadevati s spodbudo EU in v sodelovanju z njo;

130. poziva, naj napovedani dogovor o čisti industriji zagotovi konkurenčnost industrije in poveča kakovostna delovna mesta s sektorskimi in medsektorskimi ukrepi, in sicer z izvajanjem poenostavitve, naložb in zagotavljanja dostopa do cenovno dostopne, trajnostne in zanesljive oskrbe z energijo in surovinami v partnerstvu z industrijo, socialnimi partnerji, finančnimi institucijami in vsemi deležniki, da bi podprli našo industrijo na poti k podnebno nevtralni prihodnosti s poslovnim modelom;

131. poudarja osrednjo vlogo energijske učinkovitosti, obnovljivih virov energije, diverzificiranega energetskega sistema in nizkoogljičnih virov energije pri prehodu na podnebno nevtralno gospodarstvo; vendar priznava, da je, kot je EU storila v okviru svežnja „Pripravljeni na 55“, pomembno uskladiti politike in ukrepe na področju energije iz obnovljivih virov in energijske učinkovitosti, da bi najpozneje do leta 2050 dosegli podnebno nevtralnost in spoštovali Pariški sporazum, pri čemer je treba izkoristiti priložnost, ki jo prinaša sedanji upad stroškov obnovljivih virov energije in tehnologij za shranjevanje energije; v zvezi s tem pozdravlja sprejetje nujne in ciljno usmerjene reforme zasnove trga električne energije, katere cilj je med drugim prispevati k spodbujanju proizvodnje energije iz obnovljivih virov, opolnomočenju in varstvu potrošnikov ter zmanjšanju odvisnosti računov potrošnikov in podjetij za energijo od kratkoročnih nihanj cen;

132. želi spomniti, da je Unija zavezana načelu energijske učinkovitosti na prvem mestu, seveda z upoštevanjem stroškovne učinkovitosti, učinkovitosti sistema, zmogljivosti shranjevanja, prožnosti na strani povpraševanja in zanesljivosti oskrbe;

133. poudarja, da so potrebne znatne javne in zasebne naložbe v energetsko omrežje EU in z njim povezano infrastrukturo, da bi omogočili njihovo posodobitev in širitev ter dodatno prožno vključevanje obnovljivih virov energije, ukrepov za učinkovitost in rešitev za shranjevanje, da bi našim državljanom in industriji zagotovili čisto, zadostno, varno in cenovno dostopno energijo; zlasti poudarja, da je treba nadgraditi električno omrežje EU, da bi se prilagodilo znatnemu povečanju zmogljivosti za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov, spremenljivosti proizvodnje, spreminjajočim se vzorcem pretoka električne energije po vsej Evropi in novim zahtevam; želi spomniti, kako pomembno je odpraviti ovire, vključno z zapletenostjo procesov za izdajo dovoljenj za elektroenergetsko infrastrukturo, za nadaljnje povezovanje energetskih sistemov držav članic, kar bo povečalo potencial Unije za proizvodnjo čiste energije, in spodbujanje uvajanja medsebojnih povezav; poudarja, da morajo države članice doseči cilj 15-odstotne elektroenergetske medsebojne povezanosti do leta 2030;

134. poudarja, da bodo za doseganje neto ničelnih emisij toplogrednih plinov na svetovni ravni najpozneje do leta 2050 potrebni usklajeni globalni ukrepi in da bodo države v razvoju potrebovale mednarodno pomoč, da bi dosegle svoj zeleni prehod; poudarja, da je treba poglobiti tesno čezmejno sodelovanje in izmenjavo dobre prakse z mednarodnimi partnerji pri oblikovanju politik in v znanosti ter pri prenosu tehnologije;

([39]) Uredba (EU) 2024/1787 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o zmanjšanju emisij metana v energetskem sektorju in spremembi Uredbe (EU) 2019/942 (UL L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj.

135. poudarja, da je treba spodbujati partnerstva z državami, ki niso članice EU, o zunanjih razsežnostih energetskih politik; je seznanjen s prizadevanji EU za vzpostavitev energetskih zavezništev z vidika trajnostnega razvoja;

136. je seznanjen z izjavo, ki jo je na konferenci COP28 ([40]) predložilo več kot 20 držav, vključno z 12 državami članicami EU in Ukrajino, da bodo do leta 2050 potrojile svetovne jedrske zmogljivosti;

137. poudarja osrednjo vlogo, ki jo morajo imeti državljani in lokalne skupnosti pri uspešnem svetovnem energetskem prehodu, ter specifične ovire, s katerimi se soočajo pri dostopu do finančnih instrumentov ter javnega in zasebnega kapitala; poudarja pomen zakonodaje EU, ki določa okvir za njihovo proizvodnjo, lastno porabo, shranjevanje in prodajo energije iz obnovljivih virov ter državljanom ponuja storitve odziva na povpraševanje in energetske učinkovitosti; poudarja, da je pravni red EU prenosljiva dobra praksa za mednarodne partnerje, ki si prizadevajo pospešiti svoj ekološki prehod na socialno pravičen in demokratičen način;

Raziskave, inovacije, digitalne tehnologije in vesoljska politika

138. pozdravlja, da imata program Copernicus in novi center znanja EU o opazovanju Zemlje nemajhno vlogo pri spremljanju kopnega, ozračja in morskega okolja; poudarja pomen zmogljivosti satelitskega opazovanja za spremljanje, modeliranje, napovedovanje in podpiranje oblikovanja politik na področju podnebnih sprememb, vključno s spremljanjem emisij metana, dogodkov, ki povzročajo velike emisije, in ponorov ogljika; poudarja, da je treba spodbujati skupne raziskovalne programe za razvoj tehnologij in infrastrukture, ki obravnavajo varstvo vesolja in podnebja; poudarja pomen javno-zasebnih partnerstev za spodbujanje sodelovanja med vlado in komercialnimi vesoljskimi agencijami; poudarja, da je treba doseči resnično strateško avtonomijo EU na področju satelitov in še naprej vlagati v vesoljsko gospodarstvo;

139. želi spomniti, kako pomemben je prispevek raziskav in inovacij za doseganje ciljev Pariškega sporazuma in ciljev evropskega zelenega dogovora; poudarja, da je velika večina raziskav in inovacij, potrebnih za doseganje ničelne stopnje neto emisij do leta 2050, še vedno pred nami; obžaluje, da EU še vedno ni izpolnila svojega dolgoletnega cilja, da vsako leto vloži 3 % BDP v raziskave in razvoj, ter poziva k novim pristopom za povečanje porabe za industrijske raziskave in razvoj;

140. v zvezi s tem zlasti pozdravlja vlogo programa Obzorje Evropa in njegovih partnerstev, kot so skupna podjetja ter skupnosti znanja in inovacij Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo, pri spodbujanju sodelovanja med javnim in zasebnim sektorjem, da bi prispevali k doseganju podnebne nevtralnosti in zelenemu prehodu, hkrati pa zagotovili, da so inovacije trajnostne, razpoložljive, dostopne in cenovno ugodne za vse;

141. poudarja, da je treba privabiti več naložb, tako javnih kot zasebnih, v raziskave, inovacije in uporabo novih trajnostnih tehnologij, vključno z delovno intenzivnimi panogami, ter v posodobitev obstoječih in po potrebi novih infrastrukturnih omrežij in projektov, ki prispevajo k ciljem evropskega zelenega dogovora in Pariškega sporazuma;

142. poudarja, kako pomembno je zagotoviti usklajenost in doslednost spodbud za podpiranje čistih in inovativnih tehnologij, da bi dosegli cilje za leti 2030 in 2050, pri čemer pa je treba upoštevati tudi uporabo že zrelih tehnologij ter naložbe v nove tehnologije, ki jih je morda treba šele razviti, da bi najpozneje do leta 2050 dosegli cilj Unije glede podnebne nevtralnosti;

143. poudarja, da mora EU sodelovati pri raziskavah na področju tehnologije, industrije in inovativne znanosti, da bi pomagala pomembno prispevati k Pariškemu sporazumu; poziva k izvajanju napovedane strategije za evropske znanosti o življenju; poziva Komisijo, naj spodbuja strateška raziskovalna partnerstva, da bi omogočili enake konkurenčne pogoje v Evropi;

([40]) Ministrska izjava o potrojitvi jedrske energije, podpisana 2. decembra 2023.

144. poudarja, da je digitalizacija eden od ključnih dejavnikov povezovanja energetskih sistemov, saj lahko omogoči dinamične in medsebojno povezane tokove med nosilci energije ter medsebojno povezovanje bolj diverzificiranih trgov, poleg tega pa lahko zagotovi potrebne podatke za uskladitev ponudbe in povpraševanja ter optimizacijo upravljanja omrežja; poudarja potencial digitalnih tehnologij za povečanje energetske učinkovitosti in s tem zmanjšanje skupnih emisij toplogrednih plinov, hkrati pa priznava, da je nujno treba sprejeti trajnostne prakse za zmanjšanje vse večjega ogljičnega odtisa in odtisa virov digitalizacije ter sektorja informacijske in komunikacijske tehnologije, zlasti podatkovnih centrov in druge računalniške infrastrukture; želi spomniti na cilj EU, da morajo biti podatkovni centri najpozneje do leta 2030 podnebno nevtralni in energijsko zelo učinkoviti, v skladu z njeno digitalno strategijo;

Vloga Evropskega parlamenta na konferenci COP29

145. meni, da bi moral biti Parlament sestavni del delegacije EU na konferenci COP29, saj mora odobriti mednarodne sporazume in ima kot sozakonodajalec EU osrednjo vlogo pri nacionalnem izvajanju Pariškega sporazuma; zato pričakuje, da bo lahko navzoč na usklajevalnih sestankih EU na konferenci COP29 v Bakuju in da mu bo zagotovljen dostop do vseh pripravljalnih dokumentov; se zavezuje, da bo deloval neodvisno in brez nasprotja interesov;

° ° °

146. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, vladam in parlamentom držav članic ter sekretariatu Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja s prošnjo, naj jo posreduje tudi vsem pogodbenicam konvencije, ki niso članice EU.